

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopske petite vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegova ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Zaradi Velikonočnih praznikov izide prihodnji list v torek, dne 1. aprila 1902.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . K 22.— | Četrta leta . . . K 5-50
Pol leta . . . „ 11.— | En mesec . . . „ 1-90
Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . K 25.— | Četrta leta . . . K 6-50
Pol leta . . . „ 13.— | En mesec . . . „ 2-30

Naročba se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravištvu „Slovenskega Naroda“.

Govor dr. Tavčarja

pri proračunski razpravi 20. marca t. l.
Visoka zbornica!

Preden preidem v razpravo o srednjem šolstvu, preden se dotaknem raznovrstnih pritožb, ki bi se lahko po pravici oglašale s stališča slovenske narodnosti zoper državne srednje šole, sprožil bi rad nekatere splošne opazke.

Eden mojih predgovornikov, gospod poslanec Žičkar je zastopal v svojem govoru načela, ki jih s stališča svoje stranke ne morem odobravati. Toda stojim na stališču, da je vsakdo v tej zbornici upravičen, zastopati svoja načela in to pravico si hočem prilastiti tudi jaz tukaj.

Klerikalizem in šola.

Na Kranjskem in povsod, kjer prebivajo Slovenci, se pojavlja močna nazadnjaška struja zoper moderno šolo. Kakor volkovi okoli črede, tako vohajo naši nazadnjaki okoli onih zatvornic, s katerimi so obdali

zakoni prosvitljene dobe naše šole. Stranka, ki se med Slovenci pripozna k svobodomiselnim načelom, in kateri imam tudi jaz čast pripadati, straži sicer vestno pred šolo, pred tem braniščem, ki jamči za zdravi napredek slovenskega naroda. Ni tedaj čudo, če smo postali vsled tega neprestanega strazjenja nekoliko nervozni, tako da slutimo povsod nevarnosti ter iste tudi zdajpazdaj pretiravamo.

Najsi morebiti nosi tudi to, kar bom tukaj navedel, znak pretiranja, ne sklepajte iz tega na bolešno pretiravanje, kakršne se čutim prostega. Izvajajte temuč blagotno iz onih mučnih skrbi, ki nas napolnijo — posebno na Kranjskem — zaradi šole. Nevarnosti so, in sovražniki so, ki javno podne ali tudi na skrivnem ruvajo in ščuvajo zoper državne zavode. To so sovražniki, ki ne prikrivajo, da hočejo biti rimski od glave do pete in v mozeg svojih kosti. Mi pa, ki nočemo niti s skrajnim koncem svojih nosov biti rimski, moramo prestopiti težko boje in naši živci so v neprestani razburjenosti, osobito ker čestokrat mogočnega protivika ne vidimo, temuč le občutimo njegovo nevarno rovanje pod nogami.

Čutimo, da grozijo novi šoli velike nevarnosti, čutimo pa tudi, da nismo čestokrat v stanju, odrediti potrebno v pokončanje teh nevarnosti, ker se skrivajo za hinavstvo in zvijačnost.

Zaradi tega mi blagovolite v mojem današnjem govoru pripisati nekoliko nervozitete ter mi potrpežljivo oprostiti, ako bi mi tuptam ušla trpka beseda.

Ne maral bi nikogar razžaliti in nalašč bi se ne maral nikdar pregrešiti zoper dobre parlamentarne odnose.

Minister Hartel.

Takoj naj vendar omenim, da so nevarnosti, o katerih sem ravnokar govoril, postale pod sedanjim naučnim ministristvom še intenzivnejše. Smatrali smo ekscelenco za svobodoljubnega moža; mogoče, da je tudi bil, toda dandanes se mi zdijo barve njegove svobodomiselnosti obledelo, kakor barve mašnega oblačila, ki se rabi že sto let. Ako ni ta fraza prava, pritrtil bo ekscelenca, da

je svojo nekdanjo lahkomišelnost prevlekel močno z lepoto. (Prav dobro!)

Letošnja budgetna debata je potekla pravzaprav zelo medlo, in sveti ogenj svobodomiselnosti, ki je v prejšnjih časih tuptal v tej zbornici visoko vzplamtel, ni nikjer švigal, prav tako, kakor da bi bili za Avstrijo svobodomiselnost in prosveta odpravljena pojma.

Gospod naučni minister se ima tej okolnosti zahvaliti za svoje udobne dneve, in prav nič bi se ne čudil, če bi ekscelenca sedaj, ko je srednješolska zadeva na razpravi, porabil zbornične razprave za to, da absolvira pod temno odejo dvorane svoje poldansko spanje.

In takoj pripomnim, ekscelenca lahko stori to brez nevarnosti! Če bi ne bilo malce Celja, potem bi se duše tega visokega drž. zbora preklicano malo brigale za idealne namene, ki jih zasleduje in dosega srednja šola v zdravi državi, in nihče bi se posebno ne razvnel nad nepopolnostmi uprave našega srednjega šolstva. (Prav dobro!)

Tako pa tvori resolucija grofa Stürgkha središče razprave o naučnem budgetu, kregamo in pripravimo se za majhno mušico, toda bojim se, da smo podobni dvema učenjaka, ki sta se sprla v afrikanski puščavi zaradi redkega metulja, ne da bi opazila črne čete, ki se jima bliža za hrbtom. Ta dva izvrstna moža znanosti gotovo ne bodeča zapazila nevarnosti poprej, dokler se ne bodeča že sukala na raznju ter se ocvrla za obed temni druhal. (Prav dobro!)

No, nočem govoriti samo o Celju, dasi še bom prišel na to in na resolucijo grofa Stürgkha. Najprej bi rad posvetil nekoliko besed nevarnostim, ki grozijo osobito na Kranjskem srednji šoli. Pri tem ne grem tako daleč, kakor nekateri hudobni jeziki, ki trdijo, da na Kranjskem niti ne potrebuje ministra za bogočastje in nauk, ker oskrbuje bogočastno upravo škof ljubljanski, nauk pa kardinal v Gorici (Čujte! Čujte!) tako daleč nočem iti, toda na Kranjskem so nekatere posebne nevarnosti, in državni upravi očitam, da se proti tem nevarnostim ne le ne bojuje, temuč indirektno priznava, da bi

ji niti ne bilo neprijetno, če bi se te nevarnosti zrušile uničujoče na našo srednjo šolo.

Gospoda moja! Pred nedavnim je nevrjetno trdil tukaj zastopnik nekaterih kmečkih občin Gorenje Štajerske v svojem govoru o državnem proračunu, da se učenci na sedanjih učiteljskih v svoji veri pokvarijo; da bi ti učni zavodi potemtakem ne bili nič drugega kot zavodi za brezverstvo in dušno kvarenje.

Ne omenjam tega iz vzroka, da bi opozoril, da ekscelenca gospod naučni minister ne protestira takoj proti temu vnebovpijočemu natolcevanju.

Ščuvanje zoper šolo.

Ekscelenca se lahko s tem opravičuje, da je izšlo obrekovanje od kmečkega zastopnika, ki ne pozna pravih razmer ter je postal v tej zadevi trobilo onega fanatičnega duhovništva, ki vlada nad Gorenjem Štajerskem. (Prav dobro!)

Na oni govor tudi nisem posegel iz vzroka, ker ni vsled inzultatov, ki jih je vrgel gospod Hagenhofer zoper državna učiteljska in implicate tudi zoper učitelstvo, tedaj zoper stan, ki ima za moderno državo vsaj oni pomen, kakor duhovniški stan (pričevanje), nastal v visoki zbornici vihar ogorčenosti in recimo, vihar ugovaranja, kakršen bi bil nastal gotovo svoje čase!

Zbornica se seveda lahko s tem opravičuje, da še ni celjsko vprašanje rešeno, in da je tako desnica kot levica popolnoma opravičena, če se pogajate za ljubav gosp. Hagenhoferja in njegovih tovarišev. (Prav dobro!)

Ta ljubav se bo morala drago plačati, naj se že obrne Hagenhoferjevo srce grofu Stürgkhu ali kateremu oboževalcu na tej strani visoke zbornice. (Prav dobro!)

Celjska zadeva mora končno privedi do tega, da se bodo svobodomiselnosti elementi med seboj razmesarili. Oni, ki si bodo polnili vrečo, bodo klerikali!

Toda na dan cerkvenega žegnovanja pridigovati pamet, je brezuspešna stvar.

H govoru gospoda Hagenhoferja sem se povrnil edino le iz vzroka, da konstatujem, da se nazori, ki jih goji gospod Hagenhofer

LISTEK.

Dvojna Aleluja.

Velikonočna povest. — Spisal Janko K. . . r.

Kavke so se spreletavale v velikih kolobarjih okrog vaškega zvonika, sedale na obstrešne robove in okraske, stiskale se ter grele na toplih žarkih pomladnega solca. Gorek jug je dihal preko pomlajajoče se narave, srkal vase prijetno vonjavo zelenega brstja ter jo odnašal s seboj v nepoznane kraje, kdo ve kam. . . Bila je velika sobota.

Na trati za vasjo se je motal Slobodnikov Tinče med šestorico velikih možnarjev. Otročaji so mu donášali dračje in drva ter jih pokladali na plapolajoči ogenj. V žareči žrjavici se je belila na dolgem kolu nasajena železna ost, s katero je Tinče — bivši topničar v Kotorju — prižigal svoje možnarje. Iz velike vinske buče nasul je v topič pest smodnikovega zrnja, malo navrgel, zdrobil nekaj kosov opeke, priložil dve pesti žaganja in s to mešanico do vrha napolnil zijajoče žrelo. Da pa je bil pok še močnejši, nabijal in tolkel jo je neusmiljeno s težkim kladivom, dokler se ni strdila v trdo, kamenu podobno plast. . .

V »lepih linah« se je oglašil mali zvonček s svojim srebrno čistim glasom v znamenje, da se poje v cerkvi vesela Aleluja. . .

Tedaj je po prašni cesti hitela v lahkem diru dvoprežena kočija proti vasi; štirje gospodje so sedeli v njej. Voz je obstal pred prodajalno Štefana Dolinarja: izložbe in vrata so bile zaprte zaradi velikonočnega obhoda. Gospodje so poskakali na tla ter poklicali gospodarja. V vidni zadregi je stopil Štefan med to nenavadno, gosposko družščino.

»Jako neljubo mi je« — prišel je slovesno najimenitnejši izmed njih — »da vam moram ravno jaz naznaniti, da je c. kr. okrožno sodišče v N. ukazalo zapreti vašo prodajalno; tukaj, čitajte ta odlok! Ne delajte torej nikakih ovir! . . .«

Dolinar je še bolj prebledel, lahko se priklonil ter hotel oditi, da ne bi videl, kako se bodo šopirili novi gospodarji po njegovem imetju.

»Prosim, gospod Dolinar, ostanite; izročite nam svojo gotovino; veste, dolgovi so veliki in plačati vam jih je prej ali slej.«

»Vse vam dam — izročim — idimov,«

dejal je z zamolklim naglasom: in šli so. . .

Iz cerkve so se vsipale goste množice vernega ljudstva. Mlad, bled dijak sedmošolec z vstelim Spasiteljem v rokah postavil se je na čelo slovesnemu sprevodu. Marsikako mlado očesce se je predolgo zamudilo na njegovem lepem obličju, marsikaka ženica je izrekla sama sebi predobro sodbo o bodočem »lepem gospodu«, kateremu iz gole pobožnosti blede mlado lice. Zastave so zavihrale v meh-kem, pomladnem ozračju, oblački lepo dišečega kadila so se dvigali kakor simboli molitve in prošnje proti nebu ter se izgubljali polagoma, vmes pa se je čulo ubrano zvonjenje velikonočnih zvonov. . .

»Zveličar z groba vstane,
Veselo peva, o kristjan!« . . .

Slavnostni sprevod je došel do prodajalne Štefana Dolinarja. Ljudstvo je zvedavo motrilo oklic, ki je bil prišel tako nepričakovano na vrata. Toda, česar marsikdo sprva verjeti ni mogel, verjel je kasneje; saj sta bila dva velika uradna pečata živi, žalostni priči nespremenljivega dejstva: Dolinar je prišel na boben. . .

Žalostne praznike so imeli pri Dolinarju; nihče si ni upal na svetlo. Žena in hčeri so jokale, on pa je molče strmel

pred se. Pa prišlo je še hujše. Nekako mesec dni pozneje dobilo je županstvo brzojavno povelje, da mora Štefana Dolinarja aretovati in izročiti sodišču, ker se namerava izseliti v Ameriko ter uiti roki pravice.

Ta novi, nepričakovani udarec je docela potrl starega Dolinarja. Konkurz se mu je zdel popolnoma naravna, logična posledica, ki se ni dala več odvrniti, ko je bil voz že preveč zavožen. Slabe kupčije in špekulacije, raznovrstne elementarne nezgode, nekaj pa tudi potratno, pregospodsko življenje: vse to je pripomoglo do — poloma. Molče je objel ženo, poljubil hčeri ter prišel k orožniku, ki ga je imel spremiti v zapor.

Državno pravdnništvo je razširilo obtožnico; imelo je dokaze, da je skušal zavesti nekaj priči h krivemu pričanju, ker jih je nagovarjal, naj napovedo pri sodišču večje svote, kakor pa jih je bil v resnici dolžan; hotel je vsaj nekaj premoženja rešiti svojima hčerama. Toda pazno oko pravice ni videlo v tem postopanju znak očetovske ljubezni, ampak čin, ki se po zakonu ostro kaznuje.

V prvem zasedanju porotnih obravnav je prišel Dolinar pred porotnike. Ker so priče govorile resnico, tudi sam ni

o državnih učiteljskih, popolnoma krijejo z mnenjem, ki ga je naša klerikalna stranka od nekdanj izrekala o srednjih šolah sploh.

Naši Hagenhoferji so razumeli, ljudsko množico naščuvati zoper šole sploh in zoper srednje šole še posebej. (Klic: To ni res!) Pri nas na Kranjskem je to res. Ako ste Vi Hagenhofer, tedaj stanujete na Gornjem Štajerskem, in tam bo pač ravno tako resnično, kakor pri nas. (Pritrjevanje.)

Tem državnim zavodom se očita, da so gojišča brezverstva, da se v teh mladina pokvari ter izneveri od očetov podedovani veri.

Povsod pri nas odmeva pesem, da škofje proklinjajo sedanjo šolo, da vodijo sedanje šole prostozidarji ter da ista zasleduje edini namen, pri mladini iztrebiti vero s koreninami vred. To je grda pesem, lažnjiva pesem, ki jo tem rajši zapoje od gotovih strani, ker si je ta stran, ki dela z razkošjem in lažjo, svesta lažnjivosti svoje pesmi.

Mi pa, ki zastopamo v ljudstvu stališče prosvete, se nočemo nikdar umakniti pred tem pretvaranjem in obrekovanjem šole, mi hočemo nalašč vsakemu škofu in kardinalu javno priznati, da zadostuje današnja šola, najsi se že imenuje ljudska ali srednja šola, tudi z ozirom na takozvano npravo-versko vzgojo popolnoma vsaki pošten in pravični zahtevi. Nikdar ne bomo dopustili, da zdrknejo naše srednje šole do simplih bogoslovni pripravnice in da se potisnejo v izgajališča nezdravega svetohlinstva.

Tudi tega ne bomo nikdar pripustili, da se one večne resnice, ki obstojijo v kljub sv. pismu in papeževim enciklikam, razlagajo naši mladini na ljubo npravo-verski vzgoji, po kroju kakšne konfesije urezane, meglene in otemnele. Malemu slovenskemu narodu, ki se hoče ohraniti, in ki bi se tudi udeležil v skromni obliki velikega konkurenčnega boja narodov, želimo za bodočnost prosvetljene generacije; vsled tega ne pripustimo, da bi naše srednje šole tako globoko padle, da ne bi ničesar drugega vzgojevale, kakor potuhnjence in klečepalznike, ki bi se ravnokar omenjenega konkurenčnega boja z nobenim drugim sredstvom ne mogli udeležiti kakor z molitvenikom.

Učna uprava in kler. zahteve.

Kar nas pri tem napolnuje s skrbmi, je dejstvo, da prihaja državna učna uprava klerikalnim željam na pol poti nasproti, vsaj na Kranjskem je tako: Gospoda moja, ne varajmo se. Naša učna uprava se je začela povračati k vzgojnemu načelom konkordatne dobe! Pečat svetohlinstva se zopet pritiska našim srednjim šolam in veroučitelje se dela z državo voljo za vodilne osebe na teh zavodih. Gospod Hagenhofer, Vi se smejete; toda na Kranjskem je tako, smejte se kolikor se hočete.

V Avstriji se sučemo zopet enkrat na krivi sledi, ker se smatra, da more le katolicizem Avstrijo rešiti. (Pritrjevanje.) Gospoda moja! Katoliška vera, najsi tudi prestavlja gore, državnih dolgov ne poplača. (Veslost.)

Česar potrebujemo, je samostojno misleč, izobražen naraščaj, in kar smemo zahtevati od naših srednjih šol je, da nam vzgoji tak naraščaj. Toda zelo se bojim, da bo kmalu

skušal utajevati dejatev, katerih bi utajiti ne mogel. Spoznali so ga krivim in sodišče ga je obsodilo na pol tretje leto ječe.

Kmalu potem se je prodajalo imetje Dolinarjevo na javni dražbi in prodalo se je za slepo ceno; domačih ni bilo nikogar, ki bi bil priča te nove sramote. Štefan je sedel v zaporu, žena s hčerama pa je bila odpotovala v Ameriko. Na domu oženjeni brat ji je bil posodil štiri sto goldinarjev, ki so zadoščali, da so vse tri prišle preko »velike luže.«

Sprva jim je bilo težko, ker niso razumele jezika, toda kmalu so se ga privadile, da je šlo za silo. Mati — še vedno čvrsta in čila — je bila kuharica v neki odlični rodbini, v istem mestu sta pa tudi hčeri živeli v dobrih službah. V enem letu so si prislužile toliko, da so pričele malo trgovino z jestvinami in drugim takim blagom. Pridne roke in razumna glava, pravijo, da tudi nekaj velja. Sreča ki jih je bila zapustila v Evropi, začela se jim je iznova smehljati. Počasi, toda neprestano jim je rastlo imetje...

Bridke dneve je imel Štefan v zaporu. Duševna boleost in zapuščenost vplivala je tudi na njegovo telo: staral se je kar vidno in strahovito naglo pešal. Žena

prišlo tako daleč, da nas srednje šole ne bodo zalagale z drugim, kakor z redovniškimi dečki, ki bodo hlinili pobožnost, klečplazili pred duhovniki in ne bodo imeli zmožnosti, se navduševati za višje ideje in namene.

S takim naraščajem naj se potem izkoplje slovenski narod iz duševne sužnosti, v kateri sedaj tiči? Vidite, gospoda moja, tukaj se gre za vprašanje obstoja in življenja slovenskega ljudstva. In tu naj bi mi svobodomiselnosti ne postali nervozni, ako se pri nas namenoma dela na katoliziranje državnih učnih zavodov? Tu imajo na primer Uršulinke v Ljubljani privatno učiteljske. Slabotna rastlinica, kakor so povečini vsi enaki zavodi, ki jih vodijo pobožne nune. Toda kranjski deželni šolski svet se je požuril, predlagati pri učnem ministrstvu pravico javnosti za to skrajno nepotrebno in enostransko učilišče in uverjen sem, da prispe ta pravica javnosti, če že ni, prav kmalu, ker se pač pri učnem ministrstvu ravna po načelu, da se samostanom, prelatom in enakim faktorjem ne sme nikdar ničesar odreči.

Nune dobijo učiteljska, škof svojo katoliško ekstraginazijo! Kaj preostane potem za ljudstvo? Omejenost za vse večne čase! Gospoda moja, takozvano katoliziranje državnih učnih zavodov ni za Kranjsko prazna beseda. Hoče se ga imeti, in sicer se ga hoče imeti od zgoraj. In v tem je velika nevarnost! To se kaže med drugim tudi pri imenovanju učiteljstva. Popolnoma javno je, da se oziroma naučna uprava pri teh imenovanjih na versko-npravo misljenje. To versko-npravo misljenje se pri nas mnogo zlorablja, najbolj seveda pri kompetencah! In pri tem se ne da tajiti, da smejo pri nas osebe klerikalnega mišljenja mnogo zanesljiveje računati na nameščenje, kakor osebe, ki ne prikrivajo svojega svobodomiselnega prepričanja. Ako je prosilec vrhutega duhovnik, niti ne more propasti.

Izgled: Tu imamo gimnazijo v Kranju na Gorenjskem, ki mora mnogo trpeti pod prenapetostjo klerikalnega ravnatelja. Ta mož, čigar kvalitete so v ostalem precej skromne, si je vbil v glavo, sestaviti svoj učiteljski zbor iz samih priznanih rimskih pristašev. In naučna uprava mu gre pri tem prav rada na roko. Pred nedavnim je prišlo v Kranju eno učno mesto v popolnitev. Na zavodu je bil ubog vrag, ki je deloval v Kranju že približno štiri leta kot suplent. In služba ubogega suplenta gotovo ni taka, ki bi mogla vzbujati posebno veselje v življenju.

Sklepalo se je tedaj, da razpisana služba ne bo ušla temu suplentu, ker je spadala v njegovo stroko, posebno ker je isti — ako se prav spominja — doktor filozofije in vrhutega še prav dobro kvalifikovan. Razun tega se je, kakor rečeno, ubijal že nekaj let na tem zavodu v Kranju. Vkljub temu je predlagalo ravnateljstvo priložnost za izprazneno mesto nekega povse še mladega duhovnika iz Ljubljane, in to edino zaradi tega, ker domači prosilec v svojem zasebnem življenju ni skrival pri raznih prilikah svojih svobodomiselnih nazorov. Službo je seveda dobil mladi duhovnik! Ko sem potem, ne da bi bil govoril ali dopisoval s propadlim kandidatom — osebno ga niti

mu je redno dopisovala, njena poročila so bila tudi čem dalje veselejša, vendar pa ne jasna dovolj, da bi bil mogel presoditi resnični položaj svoje družine...

Nad vasjo krožijo lastovke, obstajajo v zraku samo s perotmi mahaje, spuščajo se na tla za ogrci in drugo golaznijo, dvigajo se zopet in radostno pozdravljajo svojo ljubo domovino. V golobnjaku, kjer so gnezdele v lepem miru več let zapored, naselila se je bila zadnja jesen golobja dvojica. Obe družini imata gotove pravice do stanovanja, toda vdati se noče niti jedna, niti druga; odločiti mora torej telesna moč. Stokrat zapored je že močnejša lastovka iztirala in izpehala goloba na plano, vendar še sili nazaj, dokler ne omahne ter pade frfotaje na tla. Zmagalka veselo zavpije streblje s perotmi ter nazonanja svojo zmago...

Na trati za vasjo se zopet mota Slobođnikov Tinč in nabija svoje možnarje nalaga drva in popravlja žrjavico. Rahli veterc donaša plavkasti dim s seboj, od naša pa tudi cestni prah izpod kočije, ki se bliža vasici...

Tam v »slepih linah« je zapel mali zvonček, lepo pritrkovaje, sprva rahlo in

poznal nisem — javno ožigosal ta slučaj kričeče krivice v našem svobodomiselnem glasilu, zamerili so to v učnem ministrstvu, kateremu je najbrže gimnazijski ravnatelj stvar ovdal, zelo hudo. Očitno se je nameravalo mladega moža, čegar zadeva je prišla brez njegove in le vsled moje krivde v javnost, v njegovi eksistenci kratkoma uničiti, pri prihodnji kompetenci ga istotako niso imenovali, in naučno ministrstvo je pustilo raje službo nepopolnjeno, kakor da bi bilo imenovalo svobodomiselnega kandidata. (Čujte!)

Na srečo so me potem poslali kot zastopnika deželnega odbora v deželni šolski svet Kranjski, in napeti sem moral vse sile, da sem jih prepričal na zgoraj, da ne more omenjenega kandidata zadeti najmanjša krivda zaradi onega priobčenja v »Slov. Narodu«. Pozneje je bil imenovan, kar tudi s tem konstatujem.

(Opomba uredništva: Tukaj smo izpustili oni del govora, v katerem se je dr. Tavčar bavil s kardinalom Missio in njegovim političnim vplivom na slovenski narod. Izpustili smo ta del govora na željo govornika in sicer z ozirom na to, da leži naš politični nasprotnik kardinal Missia na mrtvaškem odru.)

Škofovi zavodi.

Sovraštvo zoper srednjo šolo kaže naš knezoškof naravnost na fanatični način javno, posebno v svojih pastirskih pismih, v katerih zastruplja ljudsko mnenje; isti je podvzel — in o tem sem že enkrat govoril v zbornici — da sežida za ves slovenski narod velikansko privatno gimnazijo na ljubljanskem polju; stvar se zveže s katoliškim konviktom, in najboljši in najizvrstnejši mladeniči iz vseh pokrajin naj bi dobili po možnosti brezplačni sprejem. Vzgoja bo katoliška, pretirano katoliška, tedaj nespametna, in znanje, ki se bo podajalo na tem zavodu, bo škofjsko, tedaj polovičarsko znanje!

Lahko si predstavljate, gospoda moja, da mi, v kolikor pripadam svobodomiselnim stranki, mislimo le s strahom, kako uničujejo bo vplival tak zavod, ako se res uresniči, v krogih slovenske inteligence. Nikakor ni potrebno to posebej poudarjati.

Surova stavba tega Zvingurija slovenskih duhov je že zgotovljena. Le sredstva so, hvala Bogu, pošla! Stavba bo morda do svoje zgotovitve veljala 1.500.000 K, letni zdržujoči stroški se z 150.000 K ne računajo previsoko.

Pokritja tedaj ni, in zatekati se mora k edino možnemu sredstvu: k pobožnemu beračenju! Pri nas se vsaka stara ženska, ako berači, vsak brezposelni delavec, ako se obrne mimogrede na javno dobroščje, brez usmiljenja zapre; na Kranjskem pa je smel postati knezoškof ob radostnem pritjevanju vlade prvi »fehtbruder« v deželi.

S tem privoljenjem je izročila pred vsem revne ljudske sloje za stoletje najgromčemu izkoriščanju; oškodovala pa je tudi škofovo stališče zelo močno, kajti škof, ki čisto javno preži za zadnjim vinarjem ubogega moža, je za stalnost nezdržljiv, in že v naprej se da proračuniti moment, ko bo padel do karikature škofa.

počasi, potem pa močnejše in hitreje. »Pok, pok!« poka za vasjo... V cerkvi buče orglje, vtihnejo in začuje se veličastna pesem Spasiteljeva: »Aleluja!...«

Pred vaško gostilno so potniki poskakali raz voz — štirje so — postaren gospod in tri elegantne dame. Gostilničar jih je spoštljivo pozdravil, obstal, zazijal in zajecal: »Dolinar, gospod — Dolinar!«

»Da, zopet smo tu«, oglasila se je Dolinarca, »prišli smo poplačat svoje dolgove.«

»Oh, gospa, gospa,« čudil se je gostilničar, »to bogastvo, to nepričakovano bogastvo.«

»Pošteno smo ga pridobile; le poglejte, in slekla je rokavico, »te-le žulje!... Šest tisoč dolarjev imamo; zdaj lahko pričnemo iznova...«

»Pok! Pok!« grmi za vasjo in moti ubrano zvonjenje. Drug bledoličen dijak nosi Spasitelja; zastave vihrajo, pevci in pevke v oblakih dišečega kadila pojo pred nebom.

»Dan presveti, dan veselja
»Srčno mi pozdravljen bod.«

Ginjeni poslušajo Dolinarjevi znane, lepe glasove domačih velikonočnih pesmij in v katerih se jim rodi nova, slovesna, srečna: Aleluja!

No, izkoriščanje ljudstva se ne da več zabraniti; ko je k njegovi organizaciji ponudila enkrat vlada svojo roko. Toda knezoškof ljubljanski hoče v prilog svojim muham, v prilog svojemu takozvanemu katoliškemu gimnaziju ne le ljudski mošnjček do dna izberačiti, hoče tudi — in zopet s pomočjo vlade — dobro situirane in dobro fundirane škofove posesti na škodo svojim naslednikom na nečuten način izrabiti. Tu naj se pred vsem opustošijo prekrasni gozdovi škofove graščine v Gornjemgradu.

Nič kot goličave hoče knezoškofjska milost zapustiti svojim naslednikom na ljubljanskem škofjskem prestolu, prebivalec Savinjske doline pa plohe in povodnji. Da se štajerski zastopniki proti temu ne branijo, mi je neumevno, posebno ker jih slišim toliko jadicovati o vodnih poškodbah v Savinjski dolini!

Kakor rečeno, ne le graščina Gornjigrad, temuč tudi nepremična last knezoškofjskih nadarbin na Kranjskem se hoče potratiti za nepotrebno katoliško gimnazijo. Škofjski dvor ima v Ljubljani in ljubljanski okolici zelo lepa posestva, ki bodo po parcelah razprodana, gotovo vrgla skupička 400.000 K.

In sedaj, gospoda moja, je ljubljanski knezoškof z vso resnobo — in v tem tiči vzrok, zakaj sem spravil zadevo v razgovor — vložil pri učnem ministrstvu predlog, v katerem se prosi za privoljenje k prej omenjenemu parceliranju. Istočasno predlaga cerkveni knez, da se od pričakujoče skupnine 400.000 K znesek 40.000 K za knezoškofjske nadarbine plodonosno naloži, ostanek 360.000 K pa se porabi v pokritje stavbenih stroškov pri škofjski gimnaziji. (Čujte! Čujte!)

In sedaj sem radoveden, ali bo sedanji gospod minister za kultus — ta kulturni človek gospoda Starzynskega — podelil svoje privoljenje k tej požigavščini za bodoče ljubljanske škofove.

Najbrže! V eri Hartel moramo pač biti na vse pripravljeni, morebiti tudi na to, da se v isti položaj vogal k oni organizaciji, s katero bo knezoškof Jeglič duh slovenskega naroda za vedno zvezal in ljudstvo samo izročil za vedno poneumenju. Prijetna pri tem je okolnost, da ekselencja med dva puhavca, o katerih je nedavno govoril, pri nas ne more priti. Toliko mu lahko zajamčim, da ga na Kranjskem ne bo nikdo obdolžil prostozidarstva.

Celjsko vprašanje.

Sedaj še nekoliko o Celju.

Suho poročilo o srednjih šolah — ekselencja grof Stürgkh mi bo oprostil, če to izgovorim — ne napravlja srečnega vtisa. Druge se velike reforme srednjega šolstva, ako že ne uvedejo, pa vendar resno razmotrivajo in razgovarjajo. Omikani svet živi danes v zavesti, da se zastareli učni načrti naših gimnazij ne bodo dali za bodočnost vzdržati, da se bodo morali isti temveč prilagoditi novim svetovnim strujam. Tako smo Slovenci vsak čas pripravljeni, nepotrebno grščino žrtvovati kakemu modernemu jeziku, da tako ojačimo ljudsko inteligenco ter jo pripravimo sposobnejšo za težavne življenskega boja. In takih reform bi bilo še drugih; nisem pa opazil, da bi se bilo mnogo govorilo o teh v razpravah budgetnega odseka. V poročilih ne čitamo ničesar o tem, vsaj predlog se ni noben stavil, napravlja temveč vtis, kakor da se giblje v dosedaj običajnih izvoženih progah, ter se vleče kakor voz sena po gozdni cesti v poletni suši in vročini. Le o gimnazijah v Opavi in Celju, posebno o zadnji, se govori v širokih pramenih, tako da se iz poročila jasno povzame, kako dobro dè poročevalcu, da more dva izobraževalna zavoda justficirati, delo, za katero ekselencja gospoda poročevalca ne morem zavidati!

Ako je kje katera narodnost — rečem to brez razgretosti — prišla tako daleč, da se ji more pomoči zopet na noge le z imenovanjem meščanov in z odpravo male, drugo-jezične gimnazije, potem mora biti ta narodnost — če se smem tako izraziti — brezkrvna in slaba. (Pritrjevanje.)

Ako bi bile pritožbe zaradi Celja, ki odmevajo tako glasno po vseh nemških deželah, res upravičene, ako bi bile nevarnosti res tako velike, kakor se predstavljajo, potem bi bilo to znamenje slabosti, tako neizmerne slabosti, katere bi zastopniki ljudstva, ki hočejo vendar usodo same Avstrije vezati nase, in če bi bila res taka slabost, ne smeli nikoli priznati. Te slabosti pa v istini ni, in vse nemške stranke se delajo sokrive velike

neodkritosrčnosti, ako vedno in vedno govorijo o kolu v nemškem mesu. Ako so odkritosrčni, morajo pritrditi sami, da se ne more govoriti o kolu, niti o zobotrebniku, recimo, o zobotrebniku one velikosti, kakor ga prezvišostno prine Liechtenstein navadno nosi v ustih, kadar blagovoli prestopiti prostore te zbornice. (Veselosť.)

Stojim na stališču, velik narod bi ne smel nikdar malenkostno čutiti, še manj pa delati; ne morem pa si prikriti prepričanja, da bo svoječasno izrekla zgodovina sodbo, da so zastopniki mogočnega nemškega naroda v Avstriji zavzeli v celjski zadevi malenkostno stališče.

Kaj pač naj rečem o stališču nemških konzervativcev, ki ga zavzemajo v tem vprašanju? Njihov govornik, gospod poslanec dr. Kathrein je v svojem zaključnem govoru kot glavni poročevalec o državnem proračunu povdarjal, da tvori jedro programu njegove stranke zraven neizogibljive lojalnosti, s katero dvorijo gospodje na nekak usiljiv način, pravičnost in strpljivost napram vsem drugojezičnim narodom države.

Te besede osivelega konzervativnega voditelja so bile sposobne, napraviti na nas Slovence brez izjeme najizvrstnejši vtis, ko bi bile odkritosrčne. Pa niso bile odkritosrčne!

V budgetnem odseku sta malo poprej strankina zastopnika dr. Fuchs in baron Morsey ostentativno glasovala za resolucijo grofa Stürgkha, katere resolucije, ako že noče koncedirati stališča pravičnosti, s stališča poštenosti ni odobravati.

Ako se prav spominjam, je prišel dr. Fuchs s svojim pohlevnim obrazom svoječasno k prvemu slovenskemu katoliškemu shodu v Ljubljano.

Kumoval je potemtakem resolucijam tega katoliškega shoda v imenu svoje stranke, tako da ga zadene nekoliko sokrivda za ščuvanje duhov, ki ga je povzročil oni katoliški shod in za podivjanost naše klerikalne stranke, katero podivjanje je sledilo onemu katoliškemu shodu.

Takrat so kazali naši konzervativci dr. Fuchsa kot znamenitost, kot takozvanega pravičnega katoliškega Nemca z velikim ponomom po Ljubljani. No, sedaj se je pravično na možu obrabilo, in naši konzervativci tukaj spredi bi morali, ako je njihovo ogorčenje zaradi Celja pravo, pokazati dr. Fuchsu, če bi hotel zopet priti v Ljubljano, vljudo pa odločno vrata!

Tako se spreminjajo časi in ž njimi načela nemško klerikalne stranke.

Tu je še baron Morsey, ki je, kakor je sam tako pogosto slovesno povdarjal, sedel pri nogah marsikaterih učenih mož, ki je užival kosmopolitično omiko, s katero tudi tuptam dvorjani, in ki jemlje najbolj obskurnega jezuita, ki ga pozna zgodovina, ljubeče tukaj v varstvo, in katerega so vrhutega tudi slovenski volilci poslali v to zbornico. On je istotako zapustil zastavo pravičnosti in se kakor Peter na dvorišču višjega duhovna, pogumno prisedel k ognjiščem onih, ki gotovo niso prijatelji jezuitov. Gospoda moja, to so stvari, ki dajo misliti.

Ne rečem pa ničesar več ko to: Ako so ostala načela katoliško-klerikalno-nemške stranke ravnotako trdno fundirana kakor njihova načela o pravičnosti napram drugojezičnim avstrijskim narodom, potem še lahko doživimo čase, ko bodo gospodje svoj katolicizem trikrat zatajili! Nimam ničesar proti temu ako bodo gospodje ostentativno za Celje glasovali. Jaz bi to skoraj pozdravil z nekakim zadoščenjem, kajti dosedaj, gospoda moja, so nas opominjali naši nazadnjaki neprestano na pravičnost nemških klerikalcev, ko so nam hoteli nastaviti kako past, da spodkopljejo naše stališče pri ljudstvu.

Ta igra tedaj v bodoče ne bo več mogoča.

Italijani in Pazin.

Reči še hočem nekoliko o postopanju italijanskih zastopnikov. Ne vem, kako se bodo vedli, kajti ti gospodje so čestokrat v svojem vedenju nezapopadljivi. Toda, če se mislijo tukaj tako obnašati, kakor so se v budgetnem odseku, ne rečem sicer, da je njihovo postopanje znak brezpreprijanja, toda znak slabega preprijanja je to.

Zastopniki naroda, ki se je čisto hudo tlačil ter moral od najkrutejše tuje vlade toliko pretrpeti, vdinjajo se kot četovodje Nemcem, da pomagajo vezati slab in skoraj neoborožen narod. In pri tem stavijo gospodje še pogoj, da bodo proti Celju, ako nastopijo

Nemci proti Pazinu. V navadno življenje prenešen, pomeni ta pogoj, da hočejo Italijani le tedaj sodelovati, ako se mesto enega izvršita dva uboja. Umevno je, da mi taka laška navada ne more dopasti.

Spomniti moram gospode, da ni še dolgo tega, ko je imenoval glasoviti italijanski pesnik italijansko ljudstvo „vivo sepolero a un popolo di morti.“ Resnično, za moj majhen narod veljajo izborni Giustisove besede: „vivo sepolero, a un popolo di morti.“ In če se ta narod sedaj trudi z nadčloveškimi silami, vstati iz svojega živega groba, tedaj pridejo zastopniki italijanskega naroda, da bi potaknili svoj zarjaveli meč v rano, ki so jo vsekali drugi. Ali bo to v čast potomcem mož kot so Leopardi, Giusti, Carducci, to naj opravijo s svojo vestjo in častjo. —

Pri tej priliki moram opomniti na nekatero, kar je govoril v današnji debati gospod dr. Benatti. Razume se, da le na kratko.

Pela se je tu pesem o neskončnem zatiranju itd., to je bila pesem, dobra pesem v toliko, ker se je pokazala veliko fantazija pesnika. Dr. Benatti je predlagal, naj bi se glede gimnazije v Pazinu sklicala enqeta. Menil je bržčas enqeto samih priznanih Italijanov.

Toda jaz bi nasproti gospodu govorniku predlagal, naj se sestavi enqeta iz docela neodvisnih mož, ki naj začne gledé tega vprašanja preiskavo, ali so Italijani v istini tako zatirani in ali so Slovenci in Hrvatje res tisti ljubljenci vlade, kakor jih je naslikal dr. Benatti. (Pritrjevanje.) Italijani so velik kulturni narod; tega nikakor ne zanikam. Pravico imajo, da se jih uvaža, toda v Avstriji ne smejo pozabiti vprašanja, ali imajo za državo res tisto veljavo, katero si pripisujejo. Bržčas bi radi tu in tam v Avstriji živeli prav tako, kakor bi živeli v kraljevstvu Italiji, ako bi bili v Italiji. Toda tega jim avstrijska država ne more dovoliti in bržčas jim tega tudi nikdar ne dovoliti!

Gospodje! Uboga pazinska gimnazija je bila danes ostro napadana, in tu hočejo gospodje Italijani posnemati Nemce. Kar so ti govorili gledé Celja, to bi radi Italijani doživeli gléde Pazina.

Reagirati pa moram na neke besede, katerih bi dr. Benatti ne bil smel izgovoriti, namreč, da je gimnazijo z gospodarskega stališča obsojati, in da je trdil, da je slovensko ljudstvo večinoma revno ter da naj se posveča zato rajše kmetijstvu. No, na to stališče, da je višja kultura izključna last bogatincev ter da delavec in revni kmet nimata pravice do višje omike, na to stališče se ne bom postavljaj nikdar. Te besede niso bile lepe in ne človekoljubne. (Pritrjevanje.) — Posl. dr. Benatti: Tako nisem mislil! — A jaz sem tako razumel.

Kar se tiče gimnazije same, mora pritrditi vsakdo, da je pravično, ako dobi 200.000 Slovanov, ki živé v deželi poleg 120.000 Italijanov, svojo srednjo šolo. To je prav gotovo pravično, in le v Avstriji mogoče, da je dobilo to prebivalstvo šele pred kratkim to srednjo šolo. (Prav res!)

Gospodje bi radi ta zavod zopet zadržali in menda zastopajo mnenje, da bi bila taka šola najlepše spravljena na vrhu gore Monte maggiore. Ako jo prenesete v Kastvo, je to precej isto, kakor če jo posadite na Monte maggiore. Nočem polemizirati še nadalje, saj so tudi na političnem polju stvari, ki se razumejo same ob sebi in ki so tako pravične, da jih svobodomiseln, pameten človek nikdar ne sme izpodkopavati. In nekaj takega je gimnazija v Pazinu.

Stürgkh in Celje.

Da je to mesto čisto italijansko, ne morem nikdar priznavati, ker se priznava tretjina prebivalstva za slovansko. Skratka, gospodje Italijani naj se vendar že enkrat sprijaznijo z mislijo — in tudi Nemcem bi to svetoval — da nam je usojeno, živeti v tej državi drug poleg drugega ter da si moramo zato drug drugemu tuintam nekaj koncedirati. In gospodje Italijani bi ostali samó zgodovini svojega velikega naroda in slave tega naroda zvesti, ako bi hoteli hrvatsko gimnazijo koncedirati v Pazinu. (Posl. dr. Hortis: V Pazinu ne!) Sedaj pa se vračam še enkrat k Celju in moram, žal, stati na stališču, da si je zaslužil palmo v neodkritosrčnosti g. grof Stürgkh s svojo resolucijo, katero je njegova ekscelenca stavila gledé gimnazije v Celju. Nobena črka ni odkritosrčna v tej resoluciji! Z obžalovanjem moram reči, da je odurna ta resolucija zlasti radi tega, ker je garnirana z neko pošte-

nostjo — njegova ekscelenca gospod naučni minister se je vsedel na ta lep! — ter da se hoče razlagati ta resolucija celó kot čin pravičnosti. Gospod poročevalec bo gotovo hotel v svojem zaključnem govoru slikati to resolucijo kot pravično pogoditev. Tudi jaz priznam rad, da si političnega življenja brez pogoditev in kompromisov ni možno misliti, zlasti še v mnogojezni državi, kjer se poleg potreb posameznih narodov ne smejo pozabiti splošne koristi in potrebe celokupne države. Da pa se prizna, da je slovenskemu prebivalstvu 400.000 duš, ki stanujejo na kupu, potreba dovolj srednjih šol, za to ni treba nobenih pogoditev in kompromisov. To nam pové že sama pamet, ki mora imeti končno v življenju narodov tudi veljavo!

Ako si človek ogleda od blizu „pravično pogoditev“ gospoda grofa Stürgkha, vidi takoj, da ima pred seboj mrtvorjeno dete. Ne da bi dolžil njega ekscelenco, gospoda poročevalca detomora, trdil bi vendarle, da imamo mrtvorjeno dete pred seboj. To prav nič ne izpremeni, da je grof Stürgkh v odseku slovenskemu narodu to pravico do srednje šole bajé koncediral. Naj si je pravice v teoriji pripoznal, toda to, kar nam ponuja, ni nič drugega, kot ona barbarska „čedna ločitev“, o kateri je govoril — njega ekscelenca naj mi oprosti — Hoffmann pl Wellenhof v odseku tako simpatično. To „čedno ločitev“ ne morem smatrati za drugo kot za persiflažo pravice, katera bi nam imela biti bajé koncedirana. Slovenski narod na Spodnjem Štajerskem je imel sedaj paralelke v Mariboru in Celju.

Ako ste objektivno misleči ljudje, morate priznati, da je to za 400.000 duš pač beraško oskrbljenje. Temu mora tudi vsak Nemec takoj pritrditi: Tako oskrbljenje s srednjimi šolami je povsem beraško. Gotovo imam tu popolnoma prav, ako primerjam slovenski narod z zakonnikom, ki ima pravico zahtevati vsaki dan kozarec vode in kos kruha. (Izvrstno!) Tedaj pa se pojavi hudobni zet v osebi njega ekscelence grofa Stürgkha in reče temu usmiljenja vrednemu zakonniku: „Vsega ti ne morem več dajati, a pripravljen sem se pravično poravnati s teboj. Vzamem ti kos kruha, vodo pa ti hočem dajati v najboljši in v istomerni kvaliteti tudi nadalje.“ (Veselosť.)

Taka je po mojem mnenju pravična ugoditev gospoda grofa Stürgkha.

Nočem se spuščati v podrobnosti, in opominjam v tem oziru na podatke, ki sta nam jih dala gledé te debate gospoda predgovornika Žičkar in pl. Berks. A vsakdo mora priznati, da bi se slovenska spodnja gimnazija v Mariboru, ki bi bila na periferiji njega atrakcijskega ozemlja, in katere učenci bi bili na milost in nemilost prepuščeni nemški gornji gimnaziji, ne mogla povoljno vzdržavati. Životarila bi le za silo, kakor svoj čas spodnja gimnazija v Kranju in spodnja gimnazija v Kočevju.

Da vam pokažem, da sem pravičen mož, izjavljam, da nimam ničesar proti temu, ako pomnoži naučna vlada spodnjo gimnazijo v Kočevju v gornjo gimnazijo. (Poslanec Spinčič: Saj imamo še te v Ljubljani dovolj!) To nič ne dé, tudi to privoščim Kočevcem.

To torej vé tako prebrisan šolnik — mož, kot je grof Stürgkh, prav dobro. Ako ne govorim v svoji resoluciji o slovenski gornji gimnaziji, nočem misliti, da ni imel vspricho razkačenih nemških strank poguma, predlagati slovensko gor. gimnazijo. A gotovo se je njega ekscelenca namenoma omejila na spodnjo gimnazijo, da se ohrani tako v javnosti vsaj navideznost, a se vzame v resnici beraškemu darilu, ki ga je dobil slovenski narod, vsaka vrednost. Ne smete se zato čuditi, ako je napravila resolucija grofa Stürgkha na vse Slovence brez izjeme vtis, kakor da je dobro premišljena in premetena odvetniška zvijača, katera spravi končno Slovence na Spodnjem Štajerskem ob vse. Ni mi treba še posebej povdarjati, da nikakor nočemo postati žrtev te odvetniške zvijače, če tudi smo radi pristopni razumnim razlogom, in da taka resolucija nikakor ne more biti temelj kakršnimkoli kompromisom.

A vkljub temu se morajo rešiti ta in druga vprašanja. Možna je pa ta rešitev le, ako se podajo udeleženci na pot pravičnosti ali vsaj odkritosti. Z vso pravico trdim, da je slovenski narod proletarec mej drugimi avstrijskimi narodi.

Sami morate vendar priznati, da je naravnost nezaslišano, da nima ta narod niti ene gornje gimnazije; to morate priznati tembolj, ker smo vendar na stališču, da se

ne sme zamenjati na slovenski gimnaziji nemški jezik, saj živimo v zavesti, da potrebujemo nemški jezik, ako hočemo vztrajati v konkurenčnem boju.

Sami iz sebe.

Gospoda moja! Vse, kar je ta narod — če tudi se pomilovalno smehljate, kadar govorimo o njem — vse, kar je slovenski narod, je postal izključno iz samega sebe, (Priznanje) proti volji mogočnih sosedov in tudi proti volji avstrijske birokracije. Boj, ki ga bje naš narod, je obendovanja vreden, in zato bi prosil gospode le eno: Odvadite se vendar že enkrat, kadar govorite o slovenskem narodu, slabega dovtipovanja, ki se zdi zlasti gospodu celjskemu poslancu vrhunce duhovitosti, ako govori o težnjah našega naroda.

Nam, ki smo raznetili v tem narodu iskro svobodomiselnosti v svitel plamen in smo v tem oziru nekaj storili, s čimer se ne morejo ponašati na Gornjem Avstrijskem, Solnograškem, Tirolskem in Gornjem Štajerskem, nam ne pridite več s takim orožjem do smejšenja! Trudimo se resno, služiti stvari svobode in prosvete. Gospodje Stürgkh in tovariši se pa pošteno trudijo, dasi hočejo biti svobodomiselní, da bi z resolucijami in drugimi krivičnostmi pognali Slovence v velikih tolpah v reakcionarni tabor. Saj imate v nemških alpskih deželah itak dovolj reakcije; ako torej dovolite, da se siloma dvigne tem deželam za hrbtom še fanatičnega ultramontanizma napojeni narod, potem za stvar svobode pač ne bode boljše, kot je sedaj.

Nekaj bi polagal nemškim strankam na sree: Ako preidete h glasovanju o Celju, se spominjajte, da delate pravzaprav manj za nemštvo kot v prid onim, ki hočejo biti v Avstriji od pete do vrha ter prav do kosti rimski. (Živalno priznanje in ploskanje.)

V Ljubljani, 29. marca.

Preganjano katoličanstvo.

Katoliški „Schulverein“ je imel te dni svoj občni zbor na Dunaju. Tu se je govorilo ure in ure, vmes tudi muziciralo in pilo, a vzlic vsemu je ostal do konca neskaljen vtisk nepopisne dolgočasnosti in duševne inferiornosti. Brez duha in brez dovtipa, brez originalnosti in brez gorkote in lepote so bili ti govori klerikalnih voditeljev. Ako bi bili ti voditelji resnično vneti za svojo stvar, ako bi jim res prekipevalo sree za klerikalno gibanje, potem bi bili gotovo tudi njih govori resnično ognjeviti in navdušujoči. Ali v klerikalizmu je vse prisiljeno, vse laž in kramarsko komedijantstvo. Čim boljše se godi klerikalcem v Avstriji, čim bolj jih protežira uprava in jih ščitijo sodišča, čim več imajo privilegijev, tem glasnejše in nesramnejše javkajo, da se katoličanstvo zatira in preganja. Kdor je čital na shodu katoliškega „Schulvereina“ govornje lamentacije, ta mora misliti, da se v Avstriji preganjajo kristjani kakor za časa Dioklecijana in Nerona, da se morajo katoliki skrivati po kanalih in greznicah ter da je vsak dan par duhovnikov križanih. In zakaj vse te laži in vsa ta pretiravanja? Ker je v zadnjem času začelo več časopisov ostro napadati klerikalizem, ki je največja nevarnost katolicizma, ter dokazovati, da so reforme v katoliški cerkvi potrebne, sicer gibanje „Proč od Rima“ ne ostane brezuspešno. Ehrhard in Wurmund sta klerikalce strašno zbegala, zato kričé sedaj kakor judje, ko so morali v sužnjost. Gotovo že je danes, da morejo katoličanstvo pokopati le klerikalci in ona črna komedijantska vojska, ki se ob najstrašnejšem javkanju uprav sedaj v Avstriji tako izvrstno počuti kot miš ob slanini ali črv v moki!

Velika vohunska aféra v Varšavi.

V Varšavi se je radi izdajstva neke dame razkrilo veliko in razsežno vohunstvo podpolkovnika Grimma, ki je bil bajé najet, da vohuni na korist ruske vlade, a je poleg tega vohunil tudi za druge države, izdajal važne vojaške tajnosti ter si tako zaslužil velike svote. Ta Grimm je rodом porusen Nemec, 42 let star, oženjen, a brez otrok. Bil je v vojnem štabu varšavskega okrožja ter 17 let nadomeščal starejšega adjutanta mobilizovalnega in inspeksijskega oddelka, končno pa je sam postal adjutant tega oddelka. Podpolkovnik je bil od l. 1899. V vohunsko aféro Grimma je zapleteno veliko število oseb ter je zaprtih doslej že 350 častnikov in dvoje generalov. V prvi vrsti je vohunil Grimm za Nemčijo, kateri je bajé izdal načrte za mobilizacijo in utrjevanje, vse trdnjavske načrte okrožja ob Visli, ki je

za Rusijo najvažnejši, ker bi se vojna z Nemčijo vršila le v tem okraju. Izdane načrte sta baje dogovorila in sestavila francoski general Boisseffre in ruski šef generalnega štaba Obručev. Baje teh načrtov sploh ni možno bistveno in koristno izpremeniti ter ima torej Nemčija vsekakor neprecenljive tajnosti v svojih rokah.

Turški odnošaji.

Dasi se javnosti prikriva, je vendar dokazana stvar, da boleha sultan na duhu. Ako vse o tem molči, govorijo pa tem bolj jasno o sultanovi duševni abnormalnosti zadnje obsodbe najvišjih častnikov in političnih uradnikov, kakor tudi pretirano-brutalne odredbe sultanove glede zatiranja mladoturškega gibanja. Sultanovo razdražljivo duševno stanje pa izrabljajo malopridni dvorjaniki, ki smatrajo sedanje dobo za najbolj pripravno, da se maščujejo nad neljubimi, ter pravičnimi in poštenimi rodoljubi. In to dosežejo prav lahko pri bolehavem sultanu, ki si domišlja, da ga vse preganja, da mu vse streže po življenju. Očrnejo le neljubega jim državljana pri sultanu, da je v zvezi z Mladoturki, in takoj ga pusti sultan prijeti in brez obsodbe vreči ali v ječo ali pa ga prežene za vedno v Sibirijo. Nad 150 turških najboljših častnikov vseh branž in šarž so že spravili na ta način v ječe, in pravi turški rodoljubi so v strahu, če bi napočila kaka vojna, ker bi turška armada ne imela spretnih voditeljev. Vsa javnost je nervozno poparjena, nihče si ne upa izreči lastne sodbe, ker tiči za vsakim voglom ovaduh teh brezvestnih dvornih spletkarjev. Vkljub temu pa vre natihomu z vso silo po celi turški državi, česar ne sluti niti ona, niti ostala Evropa, dokler ne bo z vso silo izbruhnila.

Vojna v Južni Afriki.

Holandska vlada je dosegla, da je angleška vlada dovolila zastopnikom burske vlade slobodno pot h generalom in k predsedniku Oranja, Steijnju. 22. t. m. so zastopniki Burov, na čelu jim Krügerjev namestnik Schalk Burger zapustili Balmoral ter 23. dospeli v Kroonstad. Bure spremljajo stotnik Marker, pobočnik lorda Kitchenerja, višji železniški uradnik in štirje častniki angleškega generalnega štaba. O uspehih, katere so dosegli pri burskih voditeljev, ni doslej še nobenih poročil. Predsednik Krüger je označil pogoje miru takole: burski republiki obdržita neodvisnost notranje uprave, Afrikanci so sodeležni splošne amnestije, izgoni in konfiskacije imetka se preklicajo ter se vse porušene farme sezidajo iznova. Borsni špekulantje v Londonu so raztrosili vest o popolnem porazu Delareya ter laž, da se hočejo Buri brezpogojno udati. Resnica pa je le ta, da so Buri pustili angleške nerabne topove, nekaj vozov in živine ter 135 ljudi, ki niso mogli več za njimi. Med temi ujetniki so ranjenci, ženske otroci in starci, katerih Buri ne morejo dovolj preskrbovati. Malan in Fouché sta prodrla iz vshodnjega kota Kaplandije proti sredini dežele, kjer sta se združila z Maritzovim in Wesselsovim oddelkom. Da se vrše boji vzlic mirovnim pogajanjem je za angleško moralo gotovo značilno. Angleži nakupujejo sedaj konje na jugu Rusije. Konjereja se je radi vojne v Južni Afriki izvrstno obnesla po vsem svetu, saj so Angleži kupili že skoraj vse konje, kar jih je bilo v Evropi odveč. Kanada se je zavzela, da pošlje še 2000 mož na bojišče. V Londonu torej ne verjamejo, da bi Buri še tako naglo odnehali. Glavna ovira miru so Dewet, Steijn in Delarey, ki bi mogli vojno nadaljevati še dolgo časa sami, ker imajo zaslombo v Krügerju. Ako bi Afrikanci ne bili amnestirani, bi 60.000 Burov gotovo moglo vojno nadaljevati. Splošno glede novega mirovnega pogajanja ne vladajo v časopisju več optimistične misli. Vojna se bode bržčas nadaljevala, ker Angleži Burom ne bodo hoteli ugoditi.

Najnovejše politične vesti.

Seja državnega zbora po Vel. noči bo dne 8. april t. l. — Italijanska pravna akademija se baje ustanovi v Tridentu. — Trozveza bi se morala odpovedati 12. aprila, trgovinske zveze pa 31. decembra t. l. — Bursko-angleška mirovna pogajanja imajo v najnovejšem štadiju baje precej upanja, na uspeh. — Venecuelski vstaši so bili te dni hudo poraženi pri Coru pod vodstvom Giere. — Vrhovni povelj-

nik srbske armade general Srečković, ki je prevzel vodstvo po Milanovi smrti, je odstopil. Začasno vodstvo je prevzel general Marković. — Med bolgarskimi in turškimi graničarskimi stražami pri Saratači je prišlo do krvavih spopadov. Eden bolgarski podčastnik je mrtev.

Izpred sodišča.

Gospod deželni sodnik nadsvetnik Fon je predsedoval včeraj sledečim obravam c. kr. deželne sodnice:

1. **Punica in godba.** 26. decembra m. l. je bila v Zalošču godba. Fantje so se zbrali v gostilni Antona Pogačnika. Godba in pijača sta jim duhove razgrela, in kmalu so pričele letati navadne psovke semtertja. Florijanu Pretnarju pa je jeden izmed fantinov baje dekleta »prevzel«. Zato je prišel s svojim tovarišem razgrajati in razbijati. Končno jih je gostilničar s težkim trudom vrgel črez prag. Zunaj pa so še upili in z nožmi suvali po vratih. Končno so se vsedli na kamenje ob cesti in — čakali. Ko sta šla železničarja Janez Pogačnik in Jernej Tavčar iz krčme proti domu, so se stopili. V krčmi je bilo še vse veselo, ko so pripeljali iz ceste žrtvo tega boja: Florjan Pretnar je bil z nožem težko ranjen na tilniku. Pri obravnavi se je izkazalo, da ga je Pogačnik sunil in ta bode vsled tega tudi štiri mesece v težki ječi sedel in 80 K za bolečine plačal. A ker je bil pri napadu tudi Tavčar udeležen in je tudi udrihal po Pretnarju, bode i ta sedel 8 dni v zaporu in 20 K plačal.

2. **Nevarni Štefi.** 30. septembra m. l. so se vrnili mostiški fantje s semnja v Mengšu. Nastal je na potu šunder. S koli so se tepli in z noži suvali. Tudi s pestjo je nekdaj udaril jednega po nosu. Jože Vrtec je imel prvi nož v rokah in je ranil Miho Kepico. V tistem trenutku pa ga je že Janez Štefi udaril s kolom tako silovito po glavi, da je omamljen padel na glavo. Bil je črez en mesec težko bolan; vsled udarca so se mu možgane pretresle. Siloviti Štefi, ki je leta 1878. rojen, posestnikov sin iz Most, bode sedel za to surovost tri mesece v težki ječi. Ravno tako je bil leta 1878. rojeni posestnikov sin Miha Kepic, ki je pomagal hudemu Štefnu, obsojen na tri mesece. Plačala bosta tudi skupno 50 K odškodnine.

3. **Z Gorenjskega.** Tomaž Robida, po domače »Resmanov«, rojen leta 1878. na Brezjah pri Mošnjah, že večkrat predkaznovani hlapec, je 15. prosinca jezil in dražil itak že hudo kobilo v Pretnarjevem hlevu v Črničju. Janez Pretnar ga je vsled tega svaril. Za to dobrosrčno svarilo jo je dobil z železnim obročom tako silovito po glavi, da se je krvav zgrudil na tla. Fr. Pristav pa, ki mu je hotel pomagati, je bil s sekirnim ročem tepen. Za to surovo nastopanje bode Robida sedel šest mesecev v ječi, se postil in odškodnino plačal. Kobile se ima v miru pustiti, posebno, če so itak hude.

4. **Zopet mučeništvo žene.** 44-letni posestnice mož Blaž Jesenko v Selcah ravna grav grdo s svojo ženo, odkar ga je ista dobila v — objemu neke dekle. Večkrat je že ta siloviti Blaž pretepal ubogo ženo in ji že prav nevarno pretel. Dejal je posebno 8. t. m., ko mu ni hotela »šnopsa« dati, da jo ubije in razmesari. Vzel je nož in z njim mahal krog sebe, da mu je trpinčena žena komaj ušla. Ko je njegov svak prišel in želel »dober večer«, mu je Blaž odgovoril: »Če je dober, pa ga snej —«. In potem je tudi njemu žugal, da ga ubije. Ker je Blaž res jako silovit in nevaren človek, bode za to pretenje sedel dva meseca v težki ječi.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. marca.

— Osebna vest. —

Gospod učitelj Josip Gorečan, ki je lansko leto napravil na Dunaju državni izpit iz telovadbe za srednje šole in učiteljskega, je prebil 26. t. m. državni izpit iz stenografije.

— Celjsko vprašanje in naše stališče. —

Politika je umetnost in kakor vojskovodja, tako mora tudi politik uravnati taktiko vedno po razmerah in mora vedno imeti pred očmi moč in veljavo nasprotnikov in njih zaveznikov ter vladajoče odnošaje. Vojskovodja, ki prezira razmere terena, orožje in rezerve nasprotnikov ter druge okolnosti in se zanaša na svojo srečo in na pravico, katero zastopa, je slab vojskovodja in zasluži, da se ga sramotno kasira. Ravno tako je s politikom. Mi se v polni meri zavedamo dolžnosti, ki jih imamo napram slovenskemu narodu, in zato se v politiki nikdar ne damo voditi po čustvih, nego delamo politiko z razu mom, in zato tudi nikdar ne vprašamo, kaj je popularno in kaj ne. Popularnost gor ali dol — narodova korist gre črez vse, in kdor goji pravo ljubezen do svojega

naroda, tisti mora imeti tudi pogum, da pošteno zastopa svoje prepričanje, tudi če to prepričanje slučajno ni popularno. Po tem načelu smo se vedno ravnali in tudi glede celjskega vprašanja smo odkrito in pošteno razložili svoje mnenje. Vodili so nas pri tem najplemenitejši nagibi in spoznaje, da precejujemo svoje lastne moči, med tem ko moči svojih nasprotnikov podcenjujemo. To je pa med vsemi političnimi grehi najhujši in se vedno maščuje. Priporočali smo štajerskim Slovincem naj premišlujejo, če bi ne kazalo glede celjskega vprašanja skleniti z Nemci kompromis. Že iz stilizacije našega članka izhaja, da prepustimo odločitev štajerskim Slovincem samim, in da jim svojega mnenja nikakor ne usiljujemo, pač pa da ostanemo solidarni z njimi v vsakem slučaju, naj se že odločijo za naš nasvet ali naj ga zavržejo. Novega nismo povedali ničesar, kajti to, na kar smo opozarjali po zmagi v parlamentu, to smo povedali tudi že pred odločilno bitko. In ta bitka, čeprav nam je prinesla zmago, nas je v zvezi z drugimi dogodki le potrdila v našem mnenju, da grozi celjskim paralelkam največja nevarnost, in da utegnemo vzlic parlamentarni zmagi izgubiti celjske paralelke, ne da bi se nam dalo zanje kako nadomestilo. Čast in hvala slovenskim bratom, da so nam stali zvesto na strani, ali dejstvo je, da smo v parlamentarni bitki zmagali le slučajno, samo ker so Italijani stopili na našo stran. Ti pa so to storili ne iz ljubezni do nas, nego da Nemce prisilijo, jim njihove podpore plačevati. Sicer pa se v nas moč Nemcev silno podcenjuje, dasi jo vsak dan občutimo na svoji koži. Ali je mar to kaj novega, da se je Slovanom v naši državi že kršila sveta njihova pravica, in da se jim je siloma vzelo to ali ono, kar ni bilo Nemcem po volji? Le pomislimo, kako se je Čehom zgodilo z jezikovnimi naredbami! Badeni jim jih je dal s cesarjevim privoljenjem in v sporazumljenju z raznimi vplivnimi nemškimi voditelji. A kaj so Čehi doživeli? Zapustile so jih vse slovenske stranke in naposled so jim bile jezikovne naredbe brezpogojno odvezete in niso dobili zanje prav nobenega nadomestila. To se je zgodilo velikemu, visokoizobraženemu gospodarsko trdnemu, močnemu češkemu narodu, dasi je napel vse svoje sile in z uprav nadčloveško žilavostjo branil svojo pravico. Če so Nemci to dosegli, zamorejo doseči tudi brezpogojno odpravo celjskih paralelk. Bojazen, da bodo Nemci zmagali, da se nam vzamejo celjske paralelke, ne da bi se nam dalo kako nadomestilo, nam je narekovala naš nasvet glede kompromisa. Nemci, to je čedalje jasneje, nam ne odpuste, da smo jih z zvesto in požrtvovalno podporo drugih Slovanov premagali, in v takih razmerah je po našem predvaru stokrat boljše, poskusiti kompromis, nego se izpostaviti nevarnosti, da izgubimo vse, da se uveljavi Stürgkhova resolucija. Samo ob sebi se umeje, da je kompromis mogoč samo, če se nam da za celjske paralelke jednakovredno, časti, dostojnosti in potrebam slovenskega naroda primerno nadomestilo. Ako se nam da tako nadomestilo, zakaj bi potem ne bil kompromis mogoč, posebno, če se je bati, da pridemo sicer ob vse? Časih je treba tudi z vodo kuhati, če drugače ne gre. Justament-stališče se nam zdi glede celjskih paralelk skrajno nevarno. Kako daleč se pride, če se hoče prezirati okolnosti in ostati neizprosno na svojem, četudi še tako pravičnem stališču, tega se tudi lahko naučimo pri Čehih. L. 1871. je cesar sam redigiral zgodovinskoslavne fundamentalne člene. Ko jih je češki deželni zbor sprejel, so bili Čehi prepričani, da je zmaga njihova, da so dosegli svoje državno pravo. A nastal je odpor. Nemci so začeli ljuto vojno in vodili so jo s tako silo, da je moral cesar odnehati. Cesar je imel najboljšo voljo, Čehom rešiti, kar bi se dalo, in poklical je k sebi grofa Clam-Martinita, dr. Riegerja, grofa Belcredija in dr. Prazáka in jim prigo-varjal, naj v nekaterih točkah odnehajo in naj sklenejo z Nemci kompromis. Čehi

pa so rekli, da o kompromisu ni govora in da hočejo svoje pravo v polnem obsegu, kakor jim je bilo obljubljeno v posebnem cesarskem reskriptu. Od tega niso odnehali ne za las in tudi, ko je cesar izrekel historične besede: »Ich bitte Sie, zerreißen Sie den Faden der Verständigung nicht« so Čehi rekli: Ne! Vse ali nič! — In dobili niso ničesar! Vse je šlo po vodi, pravica je bila poteptana, zmagala je večja moč in Čehi še danes pri vsem naporu niti sence tega niso dosegli, kar jim je cesar pred 30 leti ponujal. Take nauke nam daje zgodovina avstrijskih Slovanov in Slovinci pač nismo v razmerah, da bi si mogli domišljati: To, kar se je Čehom zgodilo s fundamentalnimi členi in z jezikovnimi naredbami, to se nam ne more zgoditi s celjskimi paralelkami. Kdor tako misli, je političen hazarder in nima ne iskre prave ljubezni za korist svojega naroda. Prava ljubezen se kaže le v tem, da se skuša v vseh razmerah čuvati narodovo korist in kolikor mogoče zmanjšati vsako nesrečo s previdnim postopanjem. Smoter mora ostati nepremičen, taktika se pa mora ravnati po razmerah. Vse naše politično delovanje meri na zagotovitev, na ojačenje, na razvoj slovenskega naroda, na narodov gmetni in duševni blagor. To je smoter slovenske politike, celjske paralelke pa so samo jedno izmed mnogih sredstev za doseg tega smotra. Namen paralelk je vendar ta, omogočiti slovenski mladini študiranje. Prvo je, da ima slovenska mladina priliko, študirati na slovenski šoli, šele v drugi vrsti se vpraša, kje da naj ima to priliko. Kdor se le količaj zaveda, da se gre za vzgojitev slovenske inteligence, tisti mora tudi priznati, da je tisočkrat bolje, imeti slovensko gimnazijo zunaj Celja, v Žalcu ali v Šent Jurju, kakor v Celju — prav nič. Tudi mi priznavamo, da je Celje naravno središče, da je Celje naravni kraj za gimnazijo in če bi imeli gotovost, da ohranimo svojo posest v Celju, bi nikdar ne privolili v kak kompromis. Te gotovosti pa ni, pač pa se je bati, da izgubimo še to, kar imamo. Boj bi morda trajal nekaj mesecev, morda tudi leto dni, ali že v tistem trenutku, ko se boj res začne, je naša stvar izgubljena, ker bi odpadlo mnogo tistih, ki so zdaj stali na naši strani. Le nikari misliti, da bi Slovinci z obstrukcijo dosegli tak uspeh, kakor Nemci pod Badenijem! — Ti nazor, te misli, te skrbi so nam narekovala naš nasvet glede kompromisa. Čisti in poštenu so naši nagibi. Za svojo stranko in za kranjsko deželo ne iščemo pri tem ničesar in slej kakor prej prepustimo odločitev pa tudi odgovornost štajerskim Slovincem. Povzdignili smo svoj glas dobri stvari na ljubo, ker je verjetnejše, da propademo v tem boju, kakor da zmagamo. Po bitki v parlamentu bi bili lahko zagnali zmagospev in se hvalili, kako pesem je dr. Benatti pel dru. Tavčarju, lahko bi bili z laskanjem narodovemu samoljubju iskali nove popularnosti, ali stvar se nam je zdela prevažna, da bi ne povedali svojih pomislekov in da ne bi opozorili, da se zbirajo nad celjskimi paralelkami črni oblaki. Če mislijo štajerski Slovinci, da je bolje reči »celjske paralelke ali nič«, pojdemo z njimi tudi proti svojemu boljšemu prepričanju. Pričakovati smo pa smeli na vsak način mirne, stvarne, dostojne razprave. Ni nas presenetilo, da so klerikalci naš, iz najčistejšega rodoljubja izviraajoči nasvet poskusili porabiti za gonjo zoper napredno stranko, čeprav ni štajersko srednješolsko vprašanje prav nič v zvezi z našim domačim bojem. Presenetila pa nas je izjava nekaterih celjskih gospodov, ki so se zbrali na povabilo celjskih deželnih poslancev. Ti gospodje so sklenili sklicati shod zaupnikov, da se posvetuje o eventualnosti kompromisa, a še predno se je shod sešel, še predno je mogel slišati razna mnenja in si o njih narediti sodbo, so ti gospodje že obelodanili izjavo, v kateri izrekajo svoje »globoko obžalovanje« in obsojajo naš nasvet kot nenaroden, češ, da je naš nasvet k premišljevanju »opomin k nad vse sramotnemu popustu osnovnih kulturnih

zahtev in k nemoškemu, strahopetnemu, breznačajnemu begu iz boja za obstanek naroda slovenskega. Ta izjava, na kateri sta podpisana gg. dr. Dečko in Baš, je, naravnost povedano, impertinenca. Vprašamo te celjske gospode, ki so sklenili to izjavo: Kdo more in sme biti tako predrzen, da reče: samo moja sodba je prava, samo moje oko vidi jasno, samo moj razum more spoznati, kaj je prav in kaj ni prav. Na Slovenskem ga ni, ki bi bil nezmožljiv in prav glede celjskega vprašanja, ki je stopilo v tako velekritičen stadij, ima vsak rodoljub dolžnost, da spodobno izrečen dobrohoten nasvet vzame v resen pretres, posebno še, če prihaja iz resnih političnih krogov, iz stranke, ki je po svojih štajerskih somišljenikih pri celjskih razredih direktno interesirana. To dolžnost so imeli tudi celjski gospodje, a izpolnili je niso, nego še pred obljubljenim shodom skušali jednostransko zbegati javno mnenje in v krive nazore zapeljati tiste, ki niso podočeni. To je vrhunec nelojalnosti, zlasti ker se gospodom še poljubilo ni, svoje sumničenje podpreti z argumenti, ampak so se zadovoljili s plitvimi frazami, katerih bi se še kak zakoten pisatelj ženiral. Ta pogum imajo seveda samo proti napredni stranki, dočim se ne upajo ziniti proti klerikalni stranki. Ko je bilo Celje proglašeno za »fremdes Gebiet«, takrat so celjski gospodje zlezli pod klop, in to felonijo velikodušno prezrli, na nas pa so planili z natolcevanji, ker smo jih le opozorili na pretečo nevarnost. To kaže, kaka moralna anarhija vlada po nekdaj pri nas, in potem se ljudje še čudijo, da ne pridemo naprej. Kar se tiče našega lista, ki ga »izjava« noče priznati kot glasilo štajerskih Slovencev, bodi celjskim gospodom povedano, da mi nismo nikdar reflektirali na to, biti njihov glasilo. Naš list ima samo jedno nalogo, zastopati koristi slovenskega naroda, delati za narodni, kulturni in gospodarski napredek Slovencev, in podpirati tiste stranke in tiste može, ki v tem smislu delujejo — v ostalem pa imamo svobodne roke in si jih hočemo tudi ohraniti ter odklanjamo odločno, da bi se nas proglašalo za »glasilo«. Tudi glede dr. Tavčarja, če je vreden ali nevreden zaupanja svojih volilcev, naj si nikdo ne beli glave. To bo dr. Tavčar že sam uravnal s svojimi volilci in so ti kot politično zreli može že sami v stanu presoditi, če dr. Tavčar prav postopa ali ne. Jedno pa naj si celjski gospodje zapomnijo: Mi si odločno prepovedujemo taka natolcevanja na svoje rodoljubje, kakor jih obsega omenjena izjava. Vse naše delovanje je jasno in očitno in nihče nam ne more navesti niti najmanjšega dejanja, ki bi dovoljevalo kak dvom o našem čistem in nesebičnem rodoljubju. To naj si zapomnijo jedenkrat za vselej tisti, katerih se tiče. V ostalem pa, kakor rečeno, prepovedamo odločno glede postopanja v zadevi celjskih paralelk štajerskim Slovincem kakor jim prepovedamo tudi vso odgovornost, ki ne bo majhna, ako v neravnem boju z Nemci propademo in izgubimo celjske paralelke, ne da bi se nam dalo kako nadomestilo. Želimo samo, da bi svoje sklepe storili po pametnem, treznem prevdaru in v polni zavesti velikanske važnosti, ki jo ima celjsko vprašanje za ves slovenski narod, mi se bomo v vsakem slučaju ravnali po angleškem pregovoru: Naj je kaj prav ali naj ni prav, mi ostanemo na strani našega naroda.

— **Otročje očitjanje.** Iz Maribora se nam piše: Človek bi skoraj obupal nad zdravim razumom slovenskega naroda, ko vidi, kake gorostasnosti je med Slovenci mogoče pisati, ne da bi jih zadušil homeiričen smeh. Ker je „Slov. Narod“ iz resnične ljubezni za štajerske Slovence svetoval, naj bi se premišljalo, če bi iz ozirov na dejanske razmere ne kazalo skleniti proti primerni odškodnini celjskega vprašanja kompromis, zagnalo je vesoljno klerikalstvo strahovit krič. To vpitje „izdajstvo“ — „izdajstvo“ se kaj čudno glasi iz ust ljudi, ki dan na dan slovenski narod in njegove koristi prodajajo mejnarodnemu klerikalizmu. Pri politično zrelih ljudeh provzroča to vpitje samo smeh. „Slov. Narod“ se godi sedaj prav tako, kakor se je godilo grofu Beustu svoj čas, ko je kot mlad diplomat hodil na dvorne plesne v dolgih

hlačah, pozneje pa je to dovoljenje preklical. Beust je na takem plesu rekel dvornemu maršalu: Oj, kje so lepi časi, ko smo smeli prihajati na plesne v dolgih hlačah. Dvorni maršal je na to pripomnil ves ogorčen zaklical: Kaj? dolge hlače? Jaz sem mislil, da ste kralju bolj udani! — Temu nad vse smešnemu dvornemu maršalu je podobno klerikalno časopisje. Razložek je le ta, da je dvorni maršal govoril iz prepričanja, klerikalno časopisje pa vpije tako iz perfidije in zaradi gonje. V tem so pri nas jedini vsi razumni ljudje, zato pa se sumničanju ne prepisuje prav noben pomen. Hvala Bogu, pri nas znamo še samostojno misliti in soditi, in ne verjamemo vsega, kar prežveče „Slov. Gospodar.“

— **Celje in nemški klerikalci.** Šusteršič prodaja zopet žlindro. Kakor je delal v boju zoper »Kmetijsko družbo«, tako dela sedaj, ko skuša na Štajerskem ribariti v motni vodi. V »Slovenec« trdi, da so se nemški klerikalci l. 1897. vzdržali glasovanja o celjski postavki zaradi tega, ker smo mi leta 1895. baje v nekem članku rekli, da so celjske paralelke prvi korak, da stara Celeja postane zopet slovanska. Seveda je to popolnoma neresnično. Nemški klerikalci so se l. 1897. udali velikanskemu pritisku ostalih nemških strank. Nemški nacionalci so bili vpriporili proti njim tako gonjo med Nemci, da so jim celo na Tirolskem podkopali tla in da so klerikalni volilci se začeli puntati proti svojim poslancem. To je vzrok, da so l. 1897. nemški klerikalci odpadli in premenili svoje stališče, to ni prav nič drugega. Šusteršič prodaja zopet žlindro, če trdi kaj drugega. Dalje trdi Šusteršič, da je tudi letos se klerikalna stranka sklicevala na tisti naš članek, kar je zopet neresnica. Klerikalci so tudi letos hoteli pokazati, da soravnatoke dobri Nemci kakor člani drugih nemških strank, da niso izdajice svojega naroda, kakor se jim v nemških listih dan na dan očita in zato, samo zato, so se odločili, da bodo glasovali za odpravo celjskih paralelk. V začetku so hoteli vsi klerikalci glasovati za odpravo, a pozneje se jih je 17 vzdržalo glasovanja, trije pa so glasovali z nami. Šusteršič se je hvalil, da je on pridobil nemške klerikalce, da se jih je 17 absentiralo. Tudi tu prodaja Šusteršič priljubljeno mu žlindro, ni pa mislil, da ga bodo nemški klerikalci sami postavili na laž. V tem hipu, ko je Šusteršič skušal Slovincem prodati svojo manj vredno žlindro, da je namreč on pridobil nemške klerikalce, da se jih je 17 absentiralo, v tistem hipu so »Tiroler Stimmen«, organ tirolskih klerikalcev, razkrile, da so se nemški klerikalci absentirali oziroma da so trije izmed njih glasovali s Slovenci zato, da so se drugim nemškim strankam maščevale za njih nastop proti eksercicijam na srednjih šolah. Torej ne iz prepričanja, ne iz pravcoljubnosti, ne zaradi dr. Šusteršiča, nego iz zgolj svojih strankarskih nagibov niso nekateri klerikalci glasovali za Stürgkhovo resolucijo. Torej dr. Šusteršič, le pospravite svojo žlindro, prodali je ne boste.

— **Nemški shod v Celju.** Včeraj se je vršil v Celju shod nemških zaupnikov iz Sp. Štajerske. Shoda se ni udeležil noben poslanec; listi pravijo, da imenoma ni bil nobeden povabljen. Govorili so dr. Negri, urednik Ambroschitsch in dr. Mravlag, na kar je bila seveda sprejeta silno ostra resolucija, s katero se zahteva odprava celjskih paralelk.

— **Volitev v „trgovsko in obrtno zbornico.“** Izid volitve je klerikalce tako zelo poparil, da še povedali niso, kdo da je bil izvoljen. Tisti, ki bero samo »Slovenec«, še danes ne vedo, kako je volitev iztekla. Razumemo, da so klerikalci razočarani. Nadejali so se zmage, računali so na to, da napredna stranka ne razvije potrebne agitacije, da nas v spanju presenetijo in porazijo. Zato je »Slovenec« molčal ves čas kakor grob, med tem, ko so njegovi agitatorji napeli vse sile. Tem agitatorjem se mora priznati, da so dobro delali. Celu v Ljubljani so z raznimi zvižaji dobili mnogo obrtniških glasovnic, dasi med obrtniki volilci še 50 klerikalcev ni. Dobili so jih, ker se je napredna stranka zanašala na zavednost volilcev. Vzlic temu pa in vzlic velikim žrtvam —

čuje se, da je klerikalce veljala volitev 6000 K — je klerikalna žalostno podlegla. Te boli, boli toliko bolj, ker napredna stranka za to volitev ničesar ni storila. Sedaj se tolažijo »Slovenčevci« s pritožbo, ki jo vložijo proti volitvi. No, mi smo prav radovedni, s čim bodo klerikalci utemeljili svoj rekurz, radovedni toliko bolj, ker volitve ni vodila kaka strankarska komisija, nego jih je vodila cesarska komisija, ki je postopala tako strogo, da je razveljavila več sto naprednih glasovnic in ne prizna gosp. Mačku mandata, dasi je v Ljubljani samo je eden Maček gostilničar in radi tega je brez dvoma, da so tudi tisti hoteli voliti g. Jos. Mačka, ki so na glasovnico zapisali Fran. Maček, gostilničar v Ljubljani. Upamo, da bo »Slovenec« tako prijazen, in da natisne tišto pritožbo, ki jo po »Slovenčevih« obetanjih vložijo njegova stranka. Časi so resni in ljudje potrebni malega razvedrila.

— **Papežev jubilej.** Povodom 25letnice kronanja papeža Leona XIII. poslal je deželni odbor papežu sledeče voščilo: Sveti Oče! Ko širok sveta radosti vskipevajo množice, pridružuje se jim najponižnejše podpisani predsednik deželnega zbora kranjskega ter najudanejšim spoštovanjem izroča Vaši Svetosti preiskrene čestitke in voščila. — Srčno prosimo Vamogočnega Boga, ki je dal doseči Vaši Svetosti na stolu Sv. Petra tegaistega vladarskega leta, da bi bili Sveti Oče še dolgo blagodejni učitelj vesoljnega sveta, skrbni pastir narodov in spešitelj zaželenega miru med rodovi cele zemlje. Izročajoč to voščilo v prepokorni udanosti pred prestol Vaše Svetosti, priporoča sebe in celo deželo očetovskemu blagoslovu Sv. Očeta in se sinovsko-udano beleži Vaše Svetosti najpokornejši sin Oton pl. Detela. — Nato je dobil dež. glavar nastopni odgovor Njegove eminence kardinala Rampolle: Visokorodni gospod! Predrage volje hitim, da izpolnim naročilo Sv. Očeta, vseh katerega naj Vam naznamim, kako hvaležno je sprejela Njihova Svetost znake udanosti in spoštovanja, katere ste Visokorodni gospod izrazili v pismu z dne 1. t. m. (marca) v imenu deželnega zbora kranjskega. Vzdadovali so se Sveti Oče želja in voščil, ki so jih sprejeli od Vas, ter, zahvaljujoč se zanje, podeljujejo Vam in vsem članom deželnega zbora kranjskega apostolski blagoslov. O tej priliki se beležim odličnim spoštovanjem preudani M. Car. Rampolla m. p.

— **Slovanski časnikarski shod v Ljubljani.** Hrvatko časopisje se bavi prav obširno s shodom slovanskih časnikarjev, ki se bo vršil o binkošti v Ljubljani. Uzrok temu je, da dosedanji shodi v Pragi, v Krakovu in v Dubrovniku za slovanska narodna prizadevanja, za slovansko časnikarstvo in za časnikarje same niso imeli uspehov. Hrvatje ugibajo, kako bi se temu prišlo v okom, da bi ljubljanski shod obrodil kaj pozitivnega sadu in priporočajo, naj bi imeli hrvatski časnikarji svoj poseben sestanek, da se dogovore glede skupnega postopanja na shodu v Ljubljani.

— **Zapuščina kardinala Missie** utegne biti precej znatna, ker je umrl kardinal kot ljubljanski knezoškof predvidno in jako štedljivo gospodaril ter je bil vrhu tega zavarovan za dosti visoke svote. Pri »Grashamu« je bil že dlje časa zavarovan za 50.000 K, pri »Mutualu« pa se je pred 2½ letom zavaroval za 100.000 K. »Mutual« izplača zapuščino 104.000 K, ker znaša 4000 K kardinalov delež na čistem dobičku tega zavoda. Čuje se, da je umrl kardinal zapustil vse to imetje duhovniškemu zavodu v Gorici.

— **Železniške delavnice.** Že pred več leti se je sprožila misel, naj bi vlada po potresu tako hudo oškodovani Ljubljani nekoliko pomagala s tem, da bi tu ustanovila železniške delavnice. S tem bi prišlo mnogo uradnikov in delavcev v naše mesto, kar bi povzdignilo ves promet in mestu materialno pomagalo. Mero-dajni krogi so se tedaj glede tega projekta izrekli jako ugodno in delali mestni občini najboljše nadeje. Z ozirom na to je mestna občina tudi že zagotovila prostor, kjer bi se delavnice lahko zgradile. Kakor sedaj čujemo, je ta stvar v toliko dozorela, da je odločeno zgraditi take delavnice, ni pa še odločeno, kje da naj se napravijo, ali v Ljubljani ali pa v

Gorici. Če smo prav poučeni, ima pri tej stvari železniški ravnatelj v Beljaku, g. dvorni svetnik Proske, zelo tehtno besedo. G. dvornemu svetniku so razmere ljubljanske dobro znane, znano mu je tudi, kako zelo je potrebno od države doslej malovredno prezirano naše mesto, da se tu ustanovi kako večje podjetje in kako so vse razmere za tako podjetje v Ljubljani dosti ugodnejše kakor v Gorici. Zategadelj upamo in apeliramo z upanjem na njega, naj svojo v tej zadevi merodajno besedo uložijo v korist Ljubljane.

— **Katoliško gospodarsko poštenje — od Poncija do Pilata.** Piše se nam: Pred nedolгим časom je bilo več članov nekega konsumnega društva na dolenski meji ovajenih političnemu oblastvu, ker so društvene knjižice zlorabili, t. j. na svoje knjižice razno blago jemali, to nečlanom prodajali, od teh pa procenite vlekli. — Politična oblast je odstopila ovadbo kazenskemu sodišču, s pristavkom, da je dejanje konsumnega društva kaznjivo kot goljufijo in da spada pod kazenski zakon. Kazensko sodišče odstopilo je zadevo funkcionarju državnega pravdnistva. Med tem časom prejel je ta upravitelj ovadbo v kateri je bilo naznanjenih do 20 strank zaradi goljufije v konsumnem društvu, in s pristavkom, da je bil natečajnik konsumnega društva pred kratkim od polit. oblasti že večkrat kaznovan z globo 5, 10 in 20 gld. — Upravitelj državnega pravdnistva je predložil obe ovadbi drž. pravdnistvu v Novomestu, le to je pa celo zadevo političnemu oblastvu vrnila rekoč, da spada to v njegovo področje. Okrajno glavarstvo je na to celi akt poslalo c. kr. vladi v — presojo, kjer neki — še zdaj leži!...

— **„Deželna“ zavarovalnica.** Iz St. Vida na Dolenskem nam pišejo: Ne dolgo temu je tukaj hodil agent od Vencajzove zavarovalnice, ki jo je na dolgo in široko hvalil, češ, da je »deželna« ali vsaj da jo v kratkem dežela prevzame. Ljudje ga niso dobro razumeli in so se začudeni povpraševali: kakšna pa je ta deželna zavarovalnica, da še nismo o njej ničesar slišali?? Kakor se sliši, jih ni šlo mnogo na limanice tako »imenitne« zavarovalnice.

— **Priprave za Velikonoč.** Iz Trbovelj se nam piše: V torek Marijinega praznika razkoračil se je na prižnici naš gospod župnik Peter Erjavc ter je zabaval občinskemu zastopu, ker je zadnji črtal obema kaplanoma remuneracije, katere sta dobivala za svoj »velikanski« trud v šoli. V svoji slepi jezi je šel tako daleč, da je začel udrihati črez vse nepotrebne zavode, kakor šola in bolnišnica, za katere da ima občina denar, dočim za cerkev nihče nič ne da in so kmetje še celo kaplanoma bero odpovedali. Končno nas je prestrašil s kaznijo, da letos ne bode blagoslavil velikonočnih jedil po nekaterih hišah, kjer je bila popreje ta navada. No, gospod župnik, le potolažite se. Velikonočne potvice, krače in klobase bomo tudi brez Vašega blagoslova mirno povžili. Vam in Vašima dvema kaplanoma, posebnost g. šmencu ne bode tako teknilo. Toda, gosp. župnik, cerkve pa Vi nikdar ne bodete zidali v Trbovljah in tudi gospoda kaplana lahko čakata, da se bodo vresničili zlati časi remuneracij — ker, kdor prosil se mora proti svojemu dobrotniku vljudno in hvaležno obnašati. Torej, dober tek Vam — nam izvrstno diše krače — akoravno niso blagoslovljene. — Več zvestih poslušalcev pridige g. Petra.

— **Krasno, krasno!** Zadnji »Naš Dom« v Mariboru piše o zadnjih obravnavah pred porotnim sodiščem v Mariboru takole: »Mi nočemo priobčiti v našem listu teh obravnav, ker bi potem morali govoriti o samih hudodelstvih in prestopkih proti postavam. Naš list pa je pisan za poštene ljudi, ki se ne zanimajo za lopovščine drugih.« Kakor znano, bil je med temi »lopovi« tudi bivši požrtvovalni urednik »Südsteirische Presse«, F. S. Šegula, ki je dobil tri mesece zapora. Z zgorej omenjenimi besedami ga menda sv. Cirilova tiskarna odslavlja. Dober tek, g. F. S. Šegula. Mi Vas milujemo!

— **„Proč od Rima“ na Furlanskem?** Tudi med Furlani so se v zadnjem času primerili pojavi, kakor da bi se tam hotelo začeti neko gibanje »Proč od Rima«. Med krotkimi in pobožnimi

Furlani, ki so še zdaj volili klerikalca v goriški deželni zbor — utegne kdo vprašati? Da, med temi istimi Furlani. Nekaj se je že začelo, in sicer je duša tega gibanja grofica Latour. Ta je v vasi Rus-siz ustanovila svojo šolo, pred kratkim pa je poklicala tja nekega italijanskega protestantskega pastora, da je imel propoved. Ker je župnik v Koprivi hudo nasprotoval, se je računalo le na pičlo udeležbo, tembolj, ker je bila za isto uro napovedana katoliška maša. Toda glej — h katoliški maši je prišlo le nekaj starih ženic, med tem ko se je pridige protestantskega pastora udeležilo nad 300 oseb in je na te udeležnike napravila propoved tak utis, da se jih mnogo pripravlja za prestop k protestantizmu. Duhovniški krogi bodo za ta pojav navajali vse najbolj nemogoče razloge, samo tega ne bodo priznali, da so vsega sami krivi, in da prav duhovniki s svojim počenjanjem odvrčajo ljudstvo od katoliške cerkve in ga pade v odpad. Kako je že rekel verni katoličan prof. Wahrmond? Gnus pred gotovimi dogodbami in obupanjem, da se obrne v katoliški cerkvi na bolje, goniti ljudi v drugo vero.

— **O tržnih razmerah v Ljubljani.** Piše se nam: Tržni prostori pri Šolskem drevoredu so res škandalozni. Med dvema vrstama je tako ozek prostor, da ni priti naprej. Tu se stiska na stotine dam in kuharic s košarami in je gnječa časih kar strašna. Še hujše je ob slabem vremenu. Na vsak način naj bi se vrste kmetskih prodajal razširile, vozni promet pa naj bi se ob tržnih urah prepovedal. Kar se tiče cen, se mora reči, da vlada pri nas nezasišana draginja. Za izgled naj navedem slučaj, da je včeraj neka kmetica zahtevala za navadno majhno merico smetane 35 krajcarjev! Tudi mleko se je znatno podražilo in znan mi je slučaj, da je neka mlekarica zahtevala za liter mleka 16 krajcarjev! Tudi meso je drago. Živina gre večinoma iz dežele in mesarji je še za drag denar ne dobe. Prasičjega mesa časih za noben denar ni dobiti, sicer je večinoma od hrvaških prešičev, in slabeje, kakor od domačih. Naše prasiče pošiljajo v druge kraje; časih se jih potem prodaja kot praško blago. V gostilnah se gostje pritožujejo, da so porcije premajhne in predrage. Toda, če bi se dotičnik poučil o cenah na trgu in drugod, o režijskih stroških in o visokosti davkov, bi hitro spoznal, da so tožbe neopravičene. Gostilničar je zadovoljen, če le dobi gotove izdatke povrnjene, o kakem dobičku pri dobro prirejenih jedilih še govora ni. Gostilničarji imajo toliko težje stališče, ker jim dela škofova oštarija umazano konkurenco. Namen je pač, uničiti gostilničarje, ker so naprednega mišljenja. In kako se dela! 27. t. m. je škofov brat, kršč. dobrotnik na trgu vsaki ženci z dežele usiljeval svoj cenik. Oj to žlahtno žegnano vince! Kdor kaj pozna vina in je okusil vino iz škofove oštarije, tisti pravi, da še nikoli ni pil tako slabega vina in da bi poginile vse ribe, če bi se tega vina le nekaj zlilo v Ljubljano. No, nekaj časa pojde ta kupčija še, a na posled se bodo ljudje vendar naveličali tiste grozne tekočine, ki se toči v škofovi oštariji. Sicer pa naj le uničuje trgovce in obrtnike — pride dan, ko se bo to grdo maščevalo. Kdor seje veter, žanje vihar! — Gostilničar.

— **Solo-kvartet za cerkveno petje iz Lipskega** bode v ljubljanski protestantski cerkvi dne 4. aprila ob 8. uri zvečer. V nedeljo je pel v Jeruzalemu, na velikonočno nedeljo pa poje v Aleksandriji v Egiptu. Kakor smo že zadnjič omenili, je ta kvartet nekaj prav posebnega. Pel je že malone v vseh večjih evropskih mestih in tudi v Ameriki ter povsod obudil največjo senzacijo. V Ljubljani bo ta kvartet pel 12 pesmi in sicer troje iz 12. stoletja, šestere iz dobe reformacije in troje iz nove dobe. Med drugimi bo pel tudi troje pesmi čeških bratov iz 15. stoletja, »Bojno pesem Taboritov«, »Slavo Kristusu« in »Opomin vernikom«. Te pesmi so se v tridesetletni vojni pele na Češkem. O njih je Herder rekel: »In diesen Melodien liegt etwas, Was wir wohl lassen müssen, weil wir es nicht haben«. Vstopnina pri tem koncertu znaša za sedeže 2 K, za stojnice 1 K.

— **„Ljubljanska društvena godba“.** Kakor smo že poročali, ustanovi

se mesto razpuščene »Meščanske godbe« nova godba z imenom »Ljubljanska društvena godba«. V to izvoljeni pripravljalni odbor deluje vsestransko ter gladi pot novi godbi, katera bode spočetka v nekoliko manjšem okviru, a s sodelovanjem domačih moči za vsak nastop sposobna. Godba se ustanovi na povsem novi podlagi. V to pooblaščen odbor je ustanovitev, kakor tudi način združevanja dobro pretehtal, in je popolnoma prepričan, da ima godba svoj obstanek zagotovljen, a pri tem računa le na zavednost in požrtvovalnost ljubljanskega prebivalstva. Kdor se zaveda svoje dolžnosti, bode tudi vedel, kaj mu je storiti. S samo kritiko in nezaupanjem v obstanek se stvari ne koristi, marveč le škoduje. Komur je za godbo, ta naj dela za njen obstanek ter pridobiva prijateljev in podpornikov godbe. Pripravljalni odbor bo razposlal takoj pričetkom prihodnjega meseca vabila k pristopu članov, katerih število bode za ustanovitev godbe merodajno in odločilno. Ker pa bo imela nova godba ime »Društvena godba«, bo pripravljali odbor razposlal posebna vabila vsem ljubljanskim društvom, katera naj bi delala na to, da bi iz svoje srede pridobivala članov ter jo podpirala s tem, da bi isto pri raznih veseljih in koncertih vedno jemala v poštev in eventualno po svojih močeh podpirala. Nameravane godbe namen je dajati kolikor mogoče brezplačnih koncertov, razun tega vsak teden mirozovin promenadni koncert. Godba bo svirala tudi pri pogrebnihih sprevedih svojih umrlih članov. To bi bil v kratkih potezah namen nove godbe. Odbor pa apelira na zavednost ljubljanskega prebivalstva, da ga podpira pri tej ustanovitvi, kajti žalostno bi bilo, ako stolno mesto Ljubljane ne bi zmogla civilne godbe, katera je tako velikega pomena za razvoj, osobito društvenega življenja, kakor tudi kolikor toliko privlačna sila zunanjih gostov, od katerih ima vse ljubljansko prebivalstvo več ali manj koristi. Ako si morejo vzdrževati svoje godbe mesteca kakor so Kranj, Novo mesto in Idrija, potem pač ni optimistično pričakovanje, da si jo bo moglo vzdržati tudi naše glavno mesto! Od godbe ima tedaj vsak svoj užitek, zato naj vsakdo dela za njen obstanek.

— **Zgradba realnega poslopija v Idriji.** Kakor čujemo, dokupilo se bo za stavbišče tega šolskega poslopija še nekaj sveta — ena ali dve hiše — na kar se prične to poletje z zgradbo. Poslopije ima biti dvonadstropno; v njem bosta imela stanovanje ravnatelj in šolski sluga.

— **Velik Nemec, ki ne zna — nemški.** V »Miru« čitamo mično dogodbico, katere junak je velik Nemec, ki pa po svojem lastnem pripoznanju ne zna — nemški. — Trojica mož iz neke vasi v podjurski dolini so prignali na semenj v Št. Vid konje. Dotična vas je že proslula po svoji nemškutariji. Niso mogli prodati. In vzrok temu je bil, ker ne znajo — nemški. Tako so sami ugibali med seboj. »Jaz bi bil že prodal — je menil eden njih — če bi le nemški znal. Neki Nemec se je pogajal z mano, ali kaj pomaga, ko ne znam nemški!« In isti mož slovi v svoji vasi kakor velik Nemec.

— **Preskušnje usposobljenja za občne ljudske in meščanske šole** se bodo pričele v Gorici dne 5. maja 1902. Prošnje za take skušnje morajo se doposlati ravnateljstvu c. kr. izpraševalne komisije za občne ljudske in meščanske šole v Gorici najkasneje do 20. aprila 1902.

— **Aretiran zdravnik.** Iz Opaticje se poroča, da je bil aretiran občinski zdravnik v Plominu dr. Rocco, in sicer zaradi žaljenja Veličanstva.

— **Pomanjkanje stanovanj v Ljubljani** je letos skrajno čutno, in pred vsem ni dobiti srednjih stanovanj, mej tem, ko je velikih — vedno odveč! Mi javljamo to že zaradi tega, ker je mnogo hišnih gospodarjev svoje hiše zelo nepravilno zidale in bi z malimi preidavami lahko poskrbeli nekaj stanovanj za srednji stan in pa ker prihaja od zunaj mnogo prošenj po teh, pa jih dobiti ne morejo in so zategadelj prisiljeni — zunaj Ljubljane stanovati!

— **Stavbna sezona.** Pretekli teden pričelo se je po stavbiščih in dogra-

jenih stavbah zopet gibanje: Oživel so jo naši stari znanci z Goriškega in iz Furlanije, ki bodo služili pri nas zopet lepe denarje. In tako se je torej pričela — sedma stavbna sezona v Ljubljani. Zidarjev in delavcev je došlo do zdaj v Ljubljano blizu 150, koje so vzeli tukajšnji stavbni podjetniki v delo, a to je stoprav peti ali šesti del od vseh, kar se jih bo potrebovalo. — Letos je v Ljubljani projektiranih deset novih zasebnih stavb ter — eventualno — dvoje javnih: poslopje za obrtno šolo ter novi del brambovske vojašnice. Večino stavb bo zavzela sodnijska ulica. Ob tej ulici se je tudi že res pričelo, in sicer z zidanjem nove hiše bratov Pogačnikov, za koje je temelj že dograjen. Za nekatere izmed ostalih prične se kopati temelj baje prihodnji mesec. Izkopan pa je isti tudi že za M. Regalijeve hiše ob Sv. Petra cesti. Bahovčeve in dr. Krisperjevo hišo v Sodnijskih ulicah prično prihodnji mesec ometavati in snažiti, potem pa polagati tla in izvrševati druga dela. Pri justični palači so pričeli sredi meseca prisiljenci z delom pri nasadih in parku, ki bode obdajal v malem obsegu vse štiri fronte tega poslopija. Znotraj pa se izvršujejo še ostala dela. Isto velja o delu pri deželnem dvorcu, kjer bo pred vsem zunaj pri stolpiščih in glavni fačadi odpadli omet z novim nadomestiti ter urediti uhod pri vestibulu in olepšati ter ograditi ondodni prostor pred poslopjem. Stranski stolp dobi javno uro. Tekom poletja se izvrši še po mestni občini prevzeta regulacija Petercelovih ulic, a zatem položi okolu poslopija asfaltni trotoar. Nova deželnozborska dvorana se bode dogotovila, kar se tiče notranje oprave in olepšave, stoprav poletu. Med družim zgradi tudi »Slovensko delavsko stavbno društvo« ob Opekarski cesti letos zopet par delavskih hiš, v Prešernovih ulicah pa si postavi letos tudi »mestna hranilnica« svoje poslopje, in morda tudi na voglu Miklošičeve in Šentpeterske ceste trgovec Urbanc svojo projektirano stavbo. Pešpot tik frančiškanske cerkve do Frančiškanskih ulic dobi železno ograjo na kamneni podlagi. — Dozdaj izvršuje stavbna dela le zidarski mojster Val. Accetto, ostale tvrdke pa prično z istimi prihodnji mesec. — Stavbnega materiala se je dozdaj že mnogo dovozilo. Hiše ob Sodnijskih ulicah bodo deloma dvo-, deloma trinadstropne. Opekarne in kamnolome imajo stavbnega materiala dovolj na razpolaganje. Če bo pomladansko vreme ugodno, bodo zidarska dela naglo napredovala.

— **Vozni davek.** Kakor znano, hoče finančna uprava z novimi davki pomnožiti svoje dohodke, da odpravi mitnino na državnih cestah ter diurnistom zboljša plače. V ta namen je vlada predložila načrt zakona, s katerim se vpelje davek od voznih listkov na avstrijskih železnica. Podsek davčnega odbora je nedavno predložil svoje poročilo, ki v nekaterih točkah preminja vladni načrt. Podsek nasvetuje, da naj se na glavnih železnica pri vožnih listkih zahteva 12% davka, na lokalnih železnica 6%, na malih železnica 6%. Tega davka bi bili prosti: Ces. dvor, osebe, ki se vozijo po vojaškem tarifu, delavci, ki imajo posebne znižane cene. Legitimacije za enkratno prosto vožnjo morajo biti kolekovane, in sicer je za III. razr. določenih 50 v, za II. 100 v in za I. razr. 2 K; za večkratne vožnje je treba za III. razred kolekovine 5 K, za II. 10 K in za I. razred 20 K. Odsek konečno priporoča vladi, naj omeji proste vožnje na državnih železnica. Ta načrt zakona, ki menda pride na vrsto v kratkem, zadene pri raznih strankah ob hud odpor.

— **Razstava umetnega vezanja.** Tvrdka Singer & Comp. delniško društvo šivalnih strojev, ki ima tu v mestu na sv. Petra cesti št. 4 svojo zalogo, je priredila od 15. do 29. marca v steklenem salonu na dvorišču hotela pri Maliču (Hotel Stadt Wien) jako zanimivo razstavo umetnega vezanja; ker pa je bil obisk iz vseh krogov jako živahen, se je radi tega razstava za 8 dni podaljšala ter traja potemtakem do 5. aprila. Vse one, ki še niso obiskali razstave, opozarjamo, naj s posetom dalje ne odlagajo, zlasti pa, ker je vstop in ogled popolnoma brezplačen. Človek bi skoro dvomil, ali je bilo res možno vse te razstavljene umetniške vezilne izdelke, aplikacija dela, slikarije čipkov itd. s pomočjo navadnega Singerjevega šivalnega stroja izgotoviti. Ako si

stvar natančneje ogledamo, zapazimo neštevilne šive, ki vsled ugodne izbire barv in vsled pravega senčenja celo sliko take-rekoč oživljajo. Tisočerm deklicam in gospem se s tem umetnim vezanjem ponuja jako koristen osredelokrog za dobiček. Singerjevi šivalni stroji morejo se tudi z malim električnim motorjem goniti. Tukajšnja zaloga je rastavila najlepše izdelke in se res izplača, ako se potrudimo ogledati si krasne čipke, vsakovrstna aplikacija dela, izdelke z zlatom in s srebrrom in druge najnovejše proizvode.

— **Nezgoda.** V tovarni za lep je včeraj popoldne ponesrečil delavec Ivan Prestopnik iz Brezovice. Pri skladanju sodov ga je sod pritisnil na roko in mu zdrobil dva prsta, jednega pa odtrgal.

— **Meščanska civilna godba** igra v ponedeljek zvečer ob 8. uri v gostilni Wospernigovi v Gospodskih ulicah. Vstopnina 30 h.

— **Kolodvorska restavracija na Zidanem mostu.** Vprašanje? Kakšen razloček je v tej kolodvorski restavraciji mej I. & II. in III. razredom? Odgovor: v III. razredu se dobi sveže in dobro pivo čaša po 16 v, v I. pa postano in motno pivo po 20 v čaša. — Na razloček opozarjamo kompetentne faktorje.

— **Najnovejše novice.** Zapovedane velikonočne eksercicije. Učiteljski zbor na višji realki v Prostijevu je odklonil običajne eksercicije. Na pri-tožbo olomuškega konzistorija pa je deželni šolski svet iste zapovedal. — Ob-sojene nune. Okrajno glavarstvo v Pulju je obsodilo ondodne nune srca Jezusovega na 100 K, ker so vkljub prepovedi zdrževale otroški vrtec. — Za bojko-tiranje dunajskih knjigotržcev in potnikov je prosila zveza ogrskih knjigarskih potnikov dovoljenja pri — vladi.

— **Grof Tolstoj.** Poročajo, da se je zdravje grofu Tolstemu obrnilo na bolje. Moči se bolniku vračajo. Tek, spanje in splošno stanje je ugodno. Nadejati se je da močna narava Tolstega bolezni pre-maga.

— **Zajčeva opereta „Mornarji na krov!“** se igra v Jantschevem gledališču na Dunaju z najlepšim uspehom. Kritika hvali melodiozno opereto, ki ugaja kakor Suppejeve enodejanke.

— **Maksim Gorkij,** odlični ruski pisatelj, je bil za svoje zasluge izvoljen častnim članom peterburške akademije. Ker pa je Gorkij radi svojih spisov pregnan na Krim, je vlada njegovo izvolitev preklcala, člani akademije pa so izdali izjavo, da niso vedeli, da je Gorkij kot revolucionar izgnan. Tega jim seveda ne verjame nihče, kajti za izgnanstvo bol-nega Gorkeja vé ves kulturni svet. Kakor Puškinu, bo gotovo Gorkemu gorko in milo podrebiti Krima le koristilo, častnega članstva akademije pa ne pogreša.

— **Strašna tragedija.** Pavle Posavec in Šime Gjelakić, kmeta iz Gorjana, sta si bila dobra prijatelja. To prijateljstvo pa je porabil Gjelakić, da je imel najprej Posavčovo ženo, potem pa še njegovo hčerko Barbko za ljubico. Ko pa je hčerka zapazila na sebi posledice svoje ljubezni z Gjelakićem, je povedala vse očetu. Tako je izvedel Posavač za nezvestobo žene in za greh hčerke. Zato je nekega večera počakal zapeljivca in ga v sobi ustrelil. Radi tega je stal Posavac minolo soboto pred sodiščem v Zagrebu, ki ga je obsodilo na smrt na vešalih. Tako je »prijatelj« Gjelakić uničil — 3 osebe.

— **Zaradi motenja vere obsojen.** V Meduhi na Gališkem se je imel zadnjič vršiti pogreb. Prihitel je k pogrebu župnik iz sosednjega kraja, pater Jankievič. To je seveda pri domačem duhovniku, patru Nikolaju Wolanskem vzbudilo zlodja konkurence in posledica je bila, da je prišlo v bližini cerkve do prepira in končno do pretepa med duhovnikoma konkurentoma. Pater Wolanski je bil radi motenja vere obsojen na tri mesece zapora. Ista kazen je zadela tudi osem njegovih pristašev in pristašic.

— **Fotografiran pri tatvini.** 21. t. m. popoldne je neznan tat vdrl v stanovanje sadjarja Webra na Dunaju, ter mu odnesel 240 kron ter zlatnine za 1000 K. Slučajno je dal v tistem času

sosed, gostilničar Koller svojo gostilno in osobe fotografirati. Ko je fotograf ravno svoj aparat odprl in zaprl, se je pojavil neznan človek, ki je hitro izginil. Ali bil je že na fotografijiški plošči. Policija je dala naglo napraviti sliko in našla na fotografiji že večkrat kaznovanega tatu, Jož. Honso. Tat jo je hotel menda popihati mimo pred gostilno zbrano skupino, ki je gledala le v aparat, a s tem se je ujel sam. Policija ga je takoj našla in izročila sodišču.

*** Hrvatska soc. demokratska stranka** praznuje velikonočne praznike 10letni obstoj svojega glasila »Sloboda«. Praznovanje se bode vršilo v prav velikem obsegu. Baje pridejo tudi odposlanci vseh avstrijskih in ogrskih soc. dem. strank in skupne eksekutive.

*** S socialnega polja.** V Španiji je uredil novi finančni minister Rodri-ganer Sumi delavnik za delavce v državnih delavnicah. Delo čez uro se plača posebno z 1/5 dnevne mezd. — V okrajih Vercelli, Modena in Ferrari izjavili so poljedelski delavci, da vstopijo v generalni štrajk, ker nočejo veleposetniki obravnati z odposlanci njihovih organizacij. — V Kodauju traja veliki štrajk kurjačev že skoro 2 meseca. Kakor se poroča, so se obravnave med delavci in delodajalci zopet brezuspešno končale. 40 parnikov se ne more odpeljati. — Iz Batuma poročajo: delavci Rotschlidovega podjetja so ustavili 17. t. m. delo. 300 se jih je par dni pozneje nabralo pred policijskim uradom in zahtevalo odpustitve par aretiranih tovarišev. Policija seveda ni ustregla tej želji in dne 22. t. m. je napadla množica zapor in stražo. Vojaki so streljali. Jeden vojak je bil ranjen, 30 delavcev pa ubitih. — Trgovci v Rimu in več drugih mestih so sklenili, na jednom določenem dnevu zapreti vse prodajalne kot demonstracijo proti konsumnim društvom. — Avstrijski tesarji imajo na binkoštno praznike svoj skupni kongres. — Izvršitev bojkota proti Dunajskemu »Neuigkeits-Weltblattu« so prevzeli sedaj vse organizacije avstrijskega delavstva.

*** Razni zločini.** Ravnatelj nemške kreditne banke Duerfeld je aretiran. Defraudiral je baje 100.000 K. Pomagal mu je pri tem knjigovodja Schneider. — V blaznosti je prerezal v Budimpešti neki višji telegrafni uradnik sebi in svoji 19letni hčeri vrat. Ostala sta mrtva. — V Kurman-Keleču v Rusiji je ubil neki Darnijel Moderocki svojo mater, očeta in brata. Storil je to v blaznosti. Če bi mu sestrice ne ušle, bi jih tudi končal. — Pred dunajskimi porotniki so bili obsojeni neki Johan Besemer in neki Peter Kani radi ponarejanja 10 kronskih bankovcev prvi na 7 let, drugi na 3 1/2 leta. — 74letni penzionirani stražnik Freund v Berlinu se je zaljubil v ženo lastnega sina, pri kateri je živel. Ker ga ni hotela 24letna žena uslišati, je 3krat nanjo ustrelil. Ubožica je bila težko ranjena in si pridobila pri skoku skozi okno še novih ran. Zaljubljeni starček se je tudi samega ustrelil. — V Bartinu na Moravskem je hotela kajzarica Frančiška Tihon usmrtiti spečega svojega soproga s tem, da je s kunjami zakurila v peči in vse zaprla. Mož je bil pa pravčasno rešen od nekega stražnika.

*** Pretep v koncertni dvorani.** V Varšavi sta se ravnatelj filharmonične družbe, Reichmann in kritik poljski pisatelj Sygietyński stopla ter se klofutala. Potem sta se streljala, a noben ni zadel.

*** Ustrelil je mater.** V Velikih Darkovicah v Šleziji je nehoté ustrelil delavec Vlček svojo mater, ko si je ogledoval ravnokar popravljeni samokres, katerega je na nesrečo nabil njegov prijatelj Ljučavničar, ki je samokres popravil, z ostrimi patronami.

*** Ni mogla živeti brez moža.** V Plznu je umrl pred kratkim vzoren mož P. Horák. Poudovljena žena je zelo za njim žalovala, zaman so jo tolažili so rodniki, pred malo dnevi se je ustrelila. V pismu, katerega so našli na mizi, piše nesrečna vdova, da ne more živeti brez ljubljeneega moža.

*** Obešen** je bil 26. t. m. v Črnovicah dninar Ivan Chortinka, ki je bil radi umora svojih starišev lani v decembru obsojen k smrti na vešalih. Chortinka so bili sodniki priporočali pomiloščenju. Ker pa je pri novi obravnavi lažljivo obdolžil svojega strija, da ga je k umoru našantal,

so sodniki svoje priporočilo preklicali. Chortinka je obesil praški krvnik Wohl-schläger.

*** Nesreče.** V Centi se je veliki leseni most z bregom in z neko hišo podr. — V Berlinu je eksplodirala granata, koja je dobila neka starinarica med stariim železjem. Žena in njen najstarejši sin sta bila težko, njeni mlajši otroci pa lahko ranjeni. — V novoyorškem pristanu je prišel v skladiščih ogenj, ki je uničil tudi neki angleški parnik in več manjših čol-ničev.

*** Cesarja naprosil za — osla.** Neki veteran v Trieru se preživlja s tem, da prevaža mleko na vozičku, pred kate-rega je vpregel dva psa. Njegov upnik pa mu je psa zarubil, vsled česar je prišel starček v največjo zadelo. Tedaj pa se spomni, da je več let zvesto služil cesarju ter bi se spodobilo, da se ga v tej na-dlogi spomni sedaj tudi cesar. Piše mu obširno pismo, ter ga prosi za osla, ki bi mu vlekel voziček. Vršila so se potem dolga uradna poizvedovanja, a sedaj mu je pisalo županstvo, da je cesar uslišal njegovo prošnjo ter mu pošlje kmalu — osla.

*** Prvi honorar.** Albert Wolff je bil svoječasnno sloveč podlistkar pariškega »Fi-garo«. Ko se je dotiskal njegov prvi pod-listek, je upal dobiti vsaj 100 frankov ho-norarja. Ker pa mu je blagajnik naštel le 37 frankov 80 cent., popade ga jeza ter zažene denar po mizi, češ, da rajši založniku podlistek daruje. Seveda je mislil, da bo za-ložnik takoj poslal za njim večjo svoto. To se pa ni zgodilo, in Wolff, ki ni imel re-parja niti za večerjo, je bil končno primo-ran, pisati založniku naslednje pismo: »Zelo čislani gospod! Kakor sem ravnokar izvedel, prišel je včeraj popoldne neki slepar k Va-šemu blagajničarju, da vzdigne zame name-njeni honorar 37 fr. 80 ct. Ker je gotovo bil mnenja, da mora znašati honorar 100 fr., zametal je sprejem tako nizke svote. Meni pač ni treba povdarjati, da nisem s tem slu-čajem v nikaki zvezi ter Vas prosim, da mi blagovolite s prinesitljem poslati onih 37 fr. 80 ct. Na visokost zneska ne polagam nikake važnosti; glavna stvar zame je in ostane čast, da sem se vpeljal v Vaš cenj-list. Ta zavest mi je dražja kot zakladi ce-lega sveta.« Čez pol ure je dobil Wolff od-govor s priloženo banknoto 100 frankov s pripombo: 37 fr. 80 ct. za podlistek, 62 fr. 20 ct. pa za duhovito pismo.

*** Namesto v ječo je postal državni poslanec.** Kmetovalec Mas-sarenti je organizator italijanskih delavcev in delavk. Bil je že večkrat zaprt ter pre-trpel mnogo hudega. Štrajk delavk v Mo-linelli je Massarenti vprizoril. Bil je ob-sojen v ječo za 6 let, a je pobegnil v ino zemstvo. Sedaj mu je svoj mandat od-stopil glavni urednik »Avantija«, socialist Bissolati. Massarenti bo gotovo izvoljen, kot poslanec ne bo zaprt, a bo mogel svobodno agitirati in nadaljevati orga-nizacijo.

*** „Rosenmontag!“** Iz Rastatta poroča, da je v ondotni vojašnici 23. po-noči ustrelil poročnik pl. Haupt sebe in svojo nevesto.

*** Republika Kuba.** S prvim majnikom vstopi v politično življenje nova republika Kuba in ameriška vojska za-pusti otok. Prezident Palma prevzame popolnoma vladno samostalne republike. Nova država, »biser Antile«, je največji otok Zahodne Indije, 118 štirjaških km v razsežju, šteje čez 1 1/2 mil prebivalcev, ki so večinoma španskega plemena, le neznan del jih je »barvanih« domačinov.

*** Da bi se ne redil,** je sklenil predsednik ameriških držav se vsak dan boriti in metati. V ta namen je pozval iz Bostona slovečega mojstra, s katerim se vsako jutro in vsak večer bori, meče in boksa do utrujenosti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 29. marca Štajerski na mestnik grof Clary je prišel včeraj semkaj in je imel z ministrskim pred-sednikom pl. Körberjem dolgo po-svetovanje. Sodi se, da se je šlo za celjske paralele. — »Neues Wr. Tagblatt« pravi, da smatra vlada parlamentarni položaj kot jako resen, in da bodo nemškoliberalni poslanci koj v prvi seji po Veliki noči, t. j. 8 aprila

nemškim klubovim načelnikom stavili konkretna vprašanja. »Volkszei-tung« pravi, da hoče vlada Sloven-cem ponuditi popolno gimnazijo v Mariboru in neke preuredbe na gim-nazijah na Kranjskem, če se odpovedo celjskim paralelkam.

(Opomba uredništva: Kom-promis na taki podlagi je absolutno nesprejemljiv. Kranjska tu ne pride v poštev in ne sme priti. Po naši sodbi bi bil vsprejemljiv kompromis kvečjemu, če se za celjske paralele da popolna kompenzacija, to je po-polna slovenska gimnazija za celjski okraj, mesto mariborskih paralelek pa popolna slovenska gimnazija v Mari-boru.)

Dunaj 29. marca. Vest, da name-rava vlada v kratkem ustanoviti v Tridentu italijansko pravno akademijo, se oficiozno dementira.

Dunaj 29. marca. Perzijski šah pride 12. maja v Krakov in 15. maja na Dunaj. Na povratku v Perzijo se bo nekaj časa mudil na Ruskem.

Berolin 29. marca. Bivši nemški veleposlanik v Londonu in v Parizu knez Münster je v Hanovru umrl.

Narodno gospodarstvo.

Ljubljanska kreditna banka

je imela dne 25. marca v Ljubljani svoj občni zbor. Iz poročila, ki ga je predložil občenemu zboru upravni odbor, posnemamo naslednje: Leto dni je temu, ko smo Vas, velečlenjeni gospodje, povabili na I. redni občni zbor Ljubljanske kreditne banke, da Vam poročamo o uspehu za prve 4 mesece bančnega delovanja. Ni bila sicer naša dolžnost, da objavimo čisto bilanco že po 4mesečnem delovanju; smatrali pa smo za potrebno že v začetku poslovanja poučiti javnost, da je Ljubljanska kreditna banka ustanovljena na zdravem temelju in da se njena uprava nahaja v zanesljivih rokah izkušenih mož, katerim je do tega, da prvo slovensko bančno podjetje napreduje, cvete in raste v korist domače obrti, trgovine in industrije.

Danes stopamo pred Vas z obračunom za leto 1901, katero končava s čistim do-bičkom K 50.200-36 = 10% delniške glavnice. Posamezne točke čiste bilance ter ra-čuna izgube in dobička, kakor tudi izkaze o splošnem prometu za leto 1901 bodete, velečlenjeni gospodje, razvideli iz predloženi-h Vam iztisov letnega poročila. Le-to smo, ker naša prva bilanca za čas od 1. septembra do 31. decembra 1900 ni bila objavljena v posebnem poročilu, popolnili še s čisto bi-lanco ter računom izgube in dobička z dne 31. decembra 1900, in pa z izkazi o sploš-nem prometu v prvih 4 mesecih bančnega delovanja.

Vaši pozornosti priporočamo navedene izkaze, ki Vas pouče, da se je bančno po-slovanje tekom preteklega leta precej raz-širilo. Dovoljumo si le opozoriti Vas na izdatni prirastek vlog, kateri svedoči o rasto-čem zaupanju v našo banko. Obilica pri nas naloženega denarja in vsled tega rastoči reeskomptni kredit naše banke omogočila sta nam gojiti v večjem obsegu menični eskompt, iz katerega rezultuje tudi glavni del našega čistega dobička.

Glede ostalega izrednega bančnega de-lovanja v preteklem letu moramo omeniti nekaterih važnih korakov v razširjanje ban-čnega delokroga, o katerih smo prepričani, da bodo naši banki na korist in da jej pri-neso v bližnji bodočnosti dokaj sadu.

Že v začetku leta 1901 nameravali smo ustanoviti pri Ljubljanski kreditni banki diskontno društvo slovenskih posojil-nic, za katero se je med posojilnicami javilo precej živahno zanimanje. To se je spričevalo na izredni udeležbi interesovanih krogov pri ustanovnem občenem zboru, kateri se je vršil v navzočnosti delegatov 35 zasto-panih posojilnic dne 15. decembra 1900.

A dotična pravila niso bila oblastveno potrjena. Glavna zapreka bila je v nepopol-nosti bančnih pravil, katerih temeljita izpre-memba je morala toraj biti naša prva skrb; temeljita tudi zato, ker ima Ljubljanska kreditna banka po intencijah svojih ustanoviteljev namen, da razširi svoj delokrog po vseh deželah avstrijskega juga.

Nekatere spremembe sklenile so se že na prvem rednem občenem zboru dne 6. marca p. l. Le-tem sledile so nadaljne izpremembe, sklenjene na izrednih občnih zbiorih dne 29. junija in 30. novembra preteklega leta. Te izpremembe bančnih pravil imele so na razširjenje bančnega delokroga velik upliv.

(Dalej prih.)

Častite naročnike „Sloven-skega Naroda“, katerim poteče koncem tega meseca bodisi me-sečna ali četrtletna naročnina, prosimo vljudno, da nadaljno na-ročitev kar najpreje ponové, da jim pošiljanje lista ne preštane.

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 1. do 25. marca poslali prispevke p. n. gospoda in kor-poracije: Srednjemestna in šentjakobsko-trnovska ženska podružnica v Ljubljani po predsednicah Fr. dr. Tavčarjevi in Iv. Supančičevi dohodek ve-selice 1128 K, dr. Fr. Stor v Ljubljani Iv. Vese-lovo zapuščino 2819 88 K, veletržec Fr. Kollmann v Ljubljani ob svojem ozdravljenju za pirhe 300 K, upravništvo »Slov. Nar.« 146 90 K, Mohorjani v Dražgošah 3 K begunjski Mohorjani na Gorenj-skem 12 K, izkupilo za podarjeno uro 10 K, šent-jakobski Mohorjani v Ljubljani 24 20 K, neime-novan dobrotnik 100 K, občina Vremski Brtoč 2 K; podružnice: ženska v Novem mestu 284 K, izvenakademica v Gradcu 100 K, ženska v Mariboru 155 K, za Slov. Gradec in okolico 41 81 K, v Gorjah na Gorenjskem 30 K, moška v Celju 153 07 K, v Ilirski Bistrici 54 K, ženska v Celju 300 K, ženska v Ribnici pokroviteljstvo 200 K (po »Sl. N.«); posojilnice: v Mariboru 100 K, v Črnomlju 30 K, v Konjicah 50 K, v Bre-žicah 40 K, v Trebnjem 20 K, v Kamniku 50 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Upravništvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gospod Ferd. Seidl, real. prof. v Gorici 8 kron. — Gosp. F. M. v Ljubljani 20 kron. — Gosp. F. Šetina, Črnomelj, 8 kron 60 vin, darovali ob Jožefovem čestilci velikega Slovana Josipa Jurija Stross-mayera. — Gosp. Alfonz Ravnikar, c. kr. poštni oficijal v Ljubljani 2 K prispevka k vencu na krsto gospe Mici Kristofove. — Skupaj 38 kron 60 vin. — Živeli!

Za podpore potrebno rodbino pesnika Je-senko: Gosp. Ign. Šetinc v Ljubljani 10 kron dobljene stave. — Srčna hvala! Znesek oddali na pristojno mesto.

Za mestne uboge: Gosp. Ign. Šetinc v Ljubljani 10 kron dobljene stave! — Srčna hvala! Znesek oddali sl. magistratu.

LIV. izkaz o darilih za Prešernov spomenik.

Prenos . . . 30987 K 43 vin.

dr. J. Rudolf v Konjicah za Res-manove pesmi	20	—	—
dr. R. Pipuš v Mariboru za Res-manove pesmi	20	—	—
Jos. Dekleva v Postojni za Res-manove pesmi	2	—	—
J. Peterkel na Bledu zbirko od-kupa od novoletnih voščil . . .	30	—	—
J. Hren v Gradcu namesto venca na krsto A. Hrena	10	—	—
gdč. C. Budinec v Kranjskegori nabrala	16	—	—
Invalid nabral na maskaradi dru-štva „Ljubljana“	8	60	—
dr. J. H. na Dunaju	20	—	—
Jos. Milavec, c. in kr. major v Lubaczowi	1	95	—
Fr. Zuhri nabral na kegljišči v Cerkijah	11	—	—
Omizje „pri roži“ namesto venca na krsto Jos. Kušarja	20	—	—
Omizje „pri roži“ namesto venca na krsto Jos. Nollja	20	—	—
dr. Jos. Kušar v znak zahvale pevcem ob pogrebu blagopokoj-nega očeta	25	—	—
And. Kušar, c. kr. notar v Žužem-berku, namesto venca na krsto Jos. Kušarja	20	—	—
Fr. Praprotnik v Mozirju za Res-manove pesmi	10	—	—
Hribar Ivan, župan, prispevek za februar	50	—	—
Simon Rutar, c. kr. profesor . . .	10	—	—
Antonija Kadivec za Resmanove pesmi	10	—	—
Na Slavčevi maskaradi „baraba“ nabral	14	10	—
Na Sokolovi maskaradi „cigan z medvedom“ nabral	10	36	—
V Travnovi gostilni na Glincih je nesla špehovka	5	25	—
I. T. v Črnomvrtu	6	50	—
gdč. Ant. Reiserjeva v Črnom-vrtu nabrala	4	—	—
Skupaj . . .	31312	K 19	vin.

Dr. Josip Stare, blagajnik.

Ceneno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljanja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega »Moll-ovega Seidlitz-praška«, ki se dobi za nizko ceno, in kateri vpliva najbolj trajno na vse tež-ko prebavljanja. Originalna škatlica 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 1 (12-5)

Novi patent, katerega gotovo vsaka go-spodinja s posebnim veseljem pozdravi, je led proizvajajoča ter hladilna omara s konzervatorjem za živila. Prav velike dobrote istega se takoj spoznajo. Človek ni odvisen od dobaviteljev ledu, zrak v omarah ni tako zaduhel, temveč čist, jedila se torej ne pokvarijo tako hitro, zlasti zato ne ker je ozračje v notranjščini omare pre-napojeno z ogljikovo kislino, ki je izvrstno ohran-jevalno sredstvo. Največje važnosti pa je samo-lastno pridelovanje najčistejšega presnega ledu. V malo minutah, kar je jako važno, če je ledu naglo treba, recimo pri navadni bolezni, in to še radi tega je tudi važno, ker tako napravljen led nima nikakih bakterij. Tudi užitni led se da v nekoliko minutah pripraviti v taki ledeni omari, ne da bi se k temu potrebovalo ledu in soli, samo s tem, da se odpre ventil (zaklopnica), Ker ja patentirani sistem jako priprost ter se da nataktni na vsako ledno ali hladilno omaro brez velikih stroškov, tedaj bo gotovo ta praktična novost jako dobro došla in to posebno zategadelj, ker v pretečenem zimskem času je bilo jako malo ledu. Sicer pa opozarjamo na inersat v današnji številki. 747)

Priloga današnje številke prinaša nov Kath-reinerjev sujet, prav tako izviren v ideji, kakor one Kathreinerjeve slike, ki so se priobčevale v prejšnjih letih in ki so še splošno v spominu. Zbi se teh slik, ki so se napravile marsikje, je kar najlepše obogatil mladi, nadebudni dunajski umet-nik Adams s to izvrstno kompozicijo. Brhka kme-tiška deklica, podoba cvetočega zdravja in veselja do dela, se vrača od žetve med dozorelim, težkim klasovjem. Predmet kakor umetniško lepa izvrši-tev sta enako mična in kažeta iznova, kako zelo se trudi firma Kathreiner, da namene svoje pro-pagande združuje z zahtevami lepote in prikup-nosti. Če se tako izborno blago, kakršno je Kath-reinerjeva Kneippova sladna kava, na tako okusen in simpatičen način priporoča občinstvu, ni čuda, ako je lep in trajen uspeh plačilo takemu pri-zadevanju.

Prav domače zdravilo, katero se že nad 40 let hrani za vsak slučaj v nekaterih rodbinah, je „Prasko domače mazilo“ iz lekarn B. Fragnerja, c. kr. dvornega zalagatelja v Pragi. To mazilo se rabi z jako dobrim uspehom, da se rana z obiljem pokrije, kadar se je kdo nevarno ranil, rabi se pa tudi, da se prepreči nevaren prihod, tako da se rana po hladnem, bolečino zmanjšujočem vplivu mazila hitreje zaceli. „Prasko domače mazilo“ iz lekarn B. Fragnerja v Pragi se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah. — Glej inserat!

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las

deluje najbolje, priznana

Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrepi lase, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navodilom 1 K.

Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinal. vin, specijaliteta, najfinjših parumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod i. t. d.

(520-5)

Deželna lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1

poleg novozgrajenega Fran. Jožefovega jub. mostu.

Zahvala.

Preblagorodnemu gospodu Vrbana Zupanu, hišnemu posumniku in trgovcu v Ljubljani, izreka podpisano vodstvo v prijetni dolžnosti najpričnejšo zahvalo za 33 knjig najnovejših izdaj in avtorjev, katere je podaril velečeni gospod tukajšnji šolski knjižnici, kakor tudi za triletno naročanje 2 izstisov „Zvončka“, kateri je s knjigami vred tukajšnji mladini bogat in okrepčevalen vir v oblaženju duha in srca.

Naj bi velečudenost tega rodoljuba našla tudi drugod njemu enakih, ki bi podarili šolskim knjižnicam koristnih knjig.

Vodstvo ljudske šole pri Sv. Lenartu
dné 25. marca 1902.

Anton Germek
voditelj.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 24. marca: Josip Mitsche, zasebnik, 77 let, Vegove ulice št. 2, ostarelost. — Ana Klemenc, knjigovozova žena, 86 let, Obrežna steza št. 2, ostarelost. — Andrej Zlobec, kajtarjev sin, 34 let, Strelške ulice št. 15, vnetje možganske mreže.

Dne 25. marca: Franja Toni, delavčeva žena, 27 let, Hradečkova vas št. 13, jetika.

V deželni bolnici:

Dne 20. marca: Marija Zevnik, dninarica, 59 let, vnetje črev.

Dne 21. marca: Ivan Meglič, dninar, 54 let, srčna hiba. — Helena Hočvar, posestnikova žena, 36 let, nesrečen porod.

V hiralnici:

Dne 21. marca: Ivan Eppich, izdelovalec otroških igračk, 46 let, sušica možgan.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806,2 m. Srednji tlačni tlak 758,0 mm.

Marca	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
28.	9. zvečer	732,6	9,7	sl. jug	skoro obl.	0,2 mm.
29.	7. zjutraj	733,0	6,0	sl. jvzh.	oblačno	
30.	2. popol.	732,6	13,7	ar. jvzhod	del. jasno	

Srednja včerašnja temperatura 8,4°, normala: 6,0°.

Najboljša pitna voda

kadar preli nevarnost epidemije, je v takih slučajih čisto skušana, od medicinskih avtoritet vedno priporočena

**MATTONIJEV
GIESSHÜBLER**
naravna
alkalična kislina

V njej se ne nahajajo nikake organske substance ter je zlasti v krajih, kjer je studenčna ali vodovodna voda dvomljive kakovosti, najprikladnejša pijača. (30-1)

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastnerju in Petru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih specerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Premier-kolesa 1902

Najstarejša, najboljša izpričana znamka. Velezanimiva in fina oprema. Ceniki gratis. Ceniki franko. Premier-Werke, Eger (Češko).

Spreten starejši

gospodarski oskrbnik

nemškega jezika več, ki razume tudi ekonomijo in vinogradarstvo, se takoj sprejme pri graščini Ormož (Friedau) ob Dravi, Južne Štajerske. (785)

Ponudbe na: g. barona Zschook, Gradec, Rechbauerstrasse št. 5, I. nadstr.

Odvetniški uradnik

izvežban v vseh pisarniških zadevah z desetletno sollicitatorsko prakso išče službo. — Zna tudi slovensko in nemško stenografično. Vstop 1. majnika ali pa tudi pozneje.

Ponudbe z določeno plačo pod šifro „A. Z.“ na upravništvo „Slov. Nar.“ (766-1)

Trgovski pomočnik

sprejme se s 1. aprilom ali nekoliko pozneje v trgovino mešanega blaga. Biti mora dober manufakturist ter popolnoma izvežban v prodaji usnja. Plača po dogovoru. — Ponudbe s pričevali na F. Dekleva, Slavina, Prestranek. (767-1)

Pes prepeličar

kratkodlak, bel z rujavimi lisami, sliči na ime „Argos“, se je izgubil.

Kdor ga dobi, pripelje naj ga proti primerni nagradi g. E. Tavčarju, Kolo-dvorske ulice. (763)

Mlad gospod

želi vstopiti v dobro vpeljano tukajšnjo

lesno trgovino

kot komptoirist ali praktikant.

Ponudbe prosi na naslov: „Compagnon 20 000“ poste restante Ljubljana. (734)

Trgovski pomočnik

star 27 let, zmožen slovenskega in nemškega ter nekaj italijanskega jezika, z dobrimi izpričevali, sedaj vodja večje trgovine, želi svojo službo premeniti. Nastopi tudi lahko takoj. — Ponudbe naj se pošiljajo na upravništvo „Slov. Naroda“. (741-1)

Vsi stenografični protokoli kranjskega

se kupijo.

Ponudbe na: Ig. pl. Kleinmayer & Fed. Bamberg Ljubljana. (762-1)

Potnik

prve tržaške tvrde, pri trgovcih na Spod. Štajerskem in Kranjskem posebno dobro upeljan in priljubljen, želi se eno ljubljansko tvrdo zastopati.

Vprašanja pod: „Potnik“ na upravništvo „Slov. Naroda“. (764)

Koroški rimski vrelec

najfinjša planinska kislava voda, izkušena pri vsakem nahodu, posebno otroškom, ob slabem prebavljanju, pri boleznih na mehuru in ledvicah. (16-13)

Dobiva se v večjih specerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah. Zastopstvo Fr. Rejnik, Ljubljana, Pred škofijo št. 32.

Izjava.

Podpisani Ivan Bregar prekličem vse žaljive besede, ki sem jih dne 22. jan. 1902 v gostilni gospoda Antona Arko-ta v Ribnici o g. Hugonu Hinterlechnerju, dežel. živinozdravniku v Ribnici, v pričo več ljudi govoril, in izjavljam, da nisem imel niti najmanjšega povičja kratiti ugled g. Hinterlechnerja kot živinozdravnika in govoriti zaničljivo o njegovi strokovni sposobnosti. Najgloblje obžalujem nadalje, da sem se bil isti večer tako daleč spozabil, da sem g. Hinterlechnerja tudi dejansko na ostuden in skrajno surov način želim, ne da bi bil dal g. Hinterlechner se svojim obnašanjem kaj vzroka zato.

Vsled tožbe g. Hinterlechnerja bil sem od sl. c. kr. okrajnega sodišča v Ribnici z dne 31. januarja 1902, opr. št. U 42/23 radi prestopka zoper varnost časti na globo 150 K obsojen.

G. Hinterlechner mi je pri vsikleni razpravi na mojo prošnjo odpustil ter je umaknil svoj priziv radi preizkušnje kazni, in na njegov predlog znižalo je sodišče mojo kazen na 20 K.

Za to njegovo velikodušno postopanje se mu tukaj ob enem zahvaljujem.

Ivan Bregar

posestnik in gostilničar v Ribnici.

Gospica

stara 18 let, izobražena, s 3 tisoč gotovine se želi poročiti z gospodom, ki ima vesel temperament in gotovo službo.

Pisma naj se pošiljajo do 2. aprila pod naslovom „Nada“ poste restante, Hranj. (745)

Anonimna pisma se ne odpisujejo.

V „Narodni kavarni“

oddajo se sledeči časopisi s 1. aprilom 1902. I. v drugo roko:

„Neue Freie Presse“, „La Pense Slave“, „Il Piccolo“, „Narodni Listi“, „Politik“, „Zlata Praha“, „Slovanski Prehled“, „Nada“, „Das Interessante-Blatt“, „Über Land und Meer“, „Das Buch für Alle“. (749-1)

Ces. kr. avstrijsko državno železnico.

Izved iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curia, Genova, Paris, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marjine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kocanje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 8. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograda, Lunca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marjinih varov, Plzen, Prago, direktni vozovi I. in II. razreda, Budejovice, Solnograda, Lunca, Steyra, Pariza, Genova, Curia, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovo, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kocanje. Osonni vlaki: Ob 8. uri 14 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10. uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 8 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Dva gospoda ali dva dijaka

sprejmeta se na hrano in stanovanje na Krakovskem nasipu št. 18, pri sv. Jakoba mostu, spodaj na levo. — Odda se tudi (738-1)

meblovana mesečna soba.

Stanovanje se odda

na Tržaški cesti št. 45.

Isto ima dvoje sob (v eni sobi je tudi štedilnik) ter je jako ugodno za uslužbenca tobačne tovarne. (745-1)

Obleke za dame

po najnovejšem kroju kakor tudi otročje obleke izdeluje po najnižjih cenah (756-1)

Ivanka Gorjanc roj. Primožič

Cerkvena ulica št. 21, I. nadstr. vrata št. 22.

Parna opekarna

sprejme takoj spretnega

opekarskega mojstra

zmožnega slovenskega in nemškega jezika. — Ponudbe z navedbo dosedanjega delovanja in zahtevo plače naj se vložijo pri upravništvu „Slov. Naroda“. (754-1)

Mejnarodna panorama.

V poslopju meščanske bolnice. Vstop s sadnega trga. Pogačarjev trg. Ljubljanska umetniška razstava I. vrste.

Fotoplastično potovanje po celem svetu v polni istini.

Od nedelje, 30. marca, do vstevši 5. aprila bode razstavljeno:

Potovanje po Havani in sv. Sebastijanu.

Naj nihče ne zamudi obiskati to velezanimivo serijo, človek ne vidi slik, temveč naravo v polni istini.

Fojasnila o ustanovitvi in življenju svet. svet. se daje drage volje.

Otvorjene vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (758)

Močenje postelje, zdravilno garantirano. Takojšen uspeh pri ljudeh vsakršne starosti in spola po najnovejšem patentiranem postopanju. Ispricvala in prospekti se dobijo gratis pri:

B. Marburg, Dunaj V., Ramperstorffergasse 19.

Išče se dobro izurjena

prodajalka

za trgovino z mešanim blagom. — Ponudbe na: Otona Wölfling-a, Bled.

Išče se stanovanje

od 15. aprila, 2 sobi, 1 kabinet s pritliklami, ne predalec od južnega kolodvora.

Ponudbe na upravništvo „Slov. Nar.“

Stenograf

išče službo.

Ponudbe se prosi pošiljati pod naslovom: Jožef Saje, Karlovec, Šimunova ulica št. 163. (682-3)

Učenec ali praktikant

iz boljše hiše, s primerno šolsko izobrazbo, se takoj sprejme pri (744-1)

Ernestu Hammerschmidt-u

trgovcu z železom v Ljubljani.

Poštna in brzojavna

upraviteljica

išče službo.

Ponudbe upravništvu „Slov. Naroda“ pod naslovom: „trajno“. (709-3)

Edino pristen je

J. Klauer-jev

rastlinski

„Triglav“

dobavljen iz glavne zaloge (415-35) pri

Edmund Kavčič-u

v Ljubljani.

Ne zamenjajte ga s slabimi ponaredbami! Pazite na varstveno znamko!

Iz proste roke se prodaja v

Radečah pri Zid. mostu

hiša št. 42

z 11 sobami, kuhinjo, kletjo, hlevom, šupo za vozove, podom za krmo i. t. d. in z lepim vrtom.

Ponudbe sprejema in pojasnila daje

G. A. Umek v Brežicah. (769-1)

Prošnja.

Ker se poštni urad s 1. aprilom t. l. premesti iz Prestranek-a v Slavino, kar je pa za-me preoddaljeno, vljudo prosim svoje naročnike, za-me namenjena pisma in druge poštne pošiljke naslavljati „poste restante“ Postojna.

(761) Ivan Žnideršič

trgovca in gostilničar v Matenjivasi.

Ivan Piber

vrtnar (680-3)

na Bledu, (Gorenjsko)

priporoča svojo veliko zalogo najlepših

vrtnic.

Nadalje imam na prodaj

raznovrstne cvetlice

ter izdelujem sveže in suhe šopke

ter vence s trakovi po najnižji ceni.

V zalogi imam tudi vsako vrstna semena.

Vart. znamka: Sldro.

LINIMENT CAPS. COMP. iz Richterjeve lekarnice v Pragi

priznana izborna, bolečine tolažeče mazilo; po 80 h. K 140 in K 2— se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupu tega splošno priljubljenega domačega zdravila naj se jemljejo le originalne steklenice v zaklepnicah s našo varstveno znamko „sldro“ iz Richterjeve lekarnice, potem je vsakdo prepričan, da je dobil originalni izdelek. (2622-18)

Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi, I. Elizabete cesta 5.

Proda se dobro ohranjeno
'Styria' - kolo
po nizki ceni. — Kje? pove upravništvo
'Slov. Naroda'. (656-3)

Mladenič

želi v pisarno z majhno plačo takoj
v službo vstopiti. — Ponudbe naj se
dopušljajo pod „Comptoirist“ Poste
restante Ljubljana. (698-3)

Uradno dovoljena (780)

posredovalnica stanovanj in služeb
G.F.L.U.X

Gospodske ulice št. 6

Išče nujno:

Dobro kuharico za Ljubljano, 12—15 gld.
plače; kuharico k posameznemu gospodu,
jako dobra, samostalna služba; več hišin
v plemenitaške in fine meščanske hiše; na-
takarico v Beljak; blagajničarko za
promenadno kavarno v Zagrebu, izvrsten
pristlužek; 2—3 kočijaže za Gorico, Ljub-
ljano, Gorenjsko itd. itd.

Priporočajo se: Osobje za letni en-
gagement, ki more položiti, jamščino, jako
spretno, z večletnimi izpričevanji in brezma-
dežnega glasu.

Spreten

akviziter

za zavarovanje nesreč ognja za Hrvatsko
dobi takoj pri glavnem zastopstvu „Av-
strijski Phönix“ v Zagrebu stalno
nameščenje.

Ponudbe naj se pošiljajo na glavno
zastopstvo v Zagreb. (703-2)

Vabilo

rednemu občnemu zboru

za XIV. upravno leto

„Posojilnice v Ribnici

registrirane zadruga z omejeno zavezo

kateri se bode vršil

v nedeljo, dne 6. aprila 1902

ob pol 4. uri popoldne

v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo in odobrenje letnega računa
za leto 1901.
- 2.) Volitev načelnstva in računskih pre-
gledovalcev za leto 1902.
- 3.) Slučajni predlogi.

(716) Načelnstvo.

Ljubljana, Lattermannov drevored.

Š. Genijev

veliki anatomični muzej

in
panoptikum.

Odperto vsak dan od 9. ure
predpoldne do 9. ure zvečer.

Vstopnina 15 kr. Vojaki in
otroci 10 kr. Anatomični
kabineti 10 kr.

Natančni popis se pri blagaj-
nici za 10 kr. dobi.

V torek in petek samo za dame.

Posebno pa je opozoriti na: „Ana-
tomično Vencro“, katero je možno
razložiti na 40 koscev, in je uprav moj-
stersko delo modelske umetnosti.

K mnogobrojnemu obisku vabi naj-
uljudnejše

(743)

L. Geni.

Solnčnike

v največji izbi po naj-
zmernejših cenah

priporoča

L. Mikusch

Ljubljana, Mestni trg 15.

Krompirja „triglavana“

za seme ali tudi za jed, imam na prodaj še
nad 100 met. stotov po 5 kron za 100 kil
(z vrečo 40 vin. več) postavljen na kolodvor
v Trebnjem. Ivan Šmalc, posestnik in
klobučar, Mirna, Dolenjsko. (751)

Pečarija

ki je vpeljana že čez 20 let, se
z vso pripravo odda v najem.

Ponudbe sprejema:

(678-3)

Alojzij Cerar v Lukovici pri Brdu.

Vabilo

k

občnemu zboru

„Posojilnice in hranilnice v Moravčah
registrirane zadruga z neomejeno zavezo“

kateri bode

dne 6. aprila t. t. ob 3. uri popoldne
v Moravški šoli.

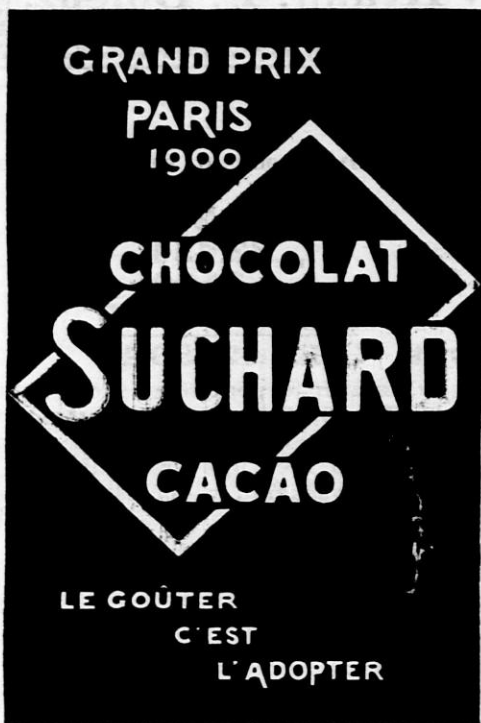
Spored:

1. Poročilo načelnstva.
2. Poročilo nadzorništva.
3. Volitev načelnstva in nadzorništva.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

načelnstvo.

(752)

100 do 300 goldinarjev na mesec
lahko zaslužijo osebe vsacega stanu v
vseh krajih gotovo in pošteno brez ka-
pitalske in rizike s prodajo zakonito do-
voljenih državnih papirjev in srečk. —
Ponudba na: Ludwig Österreichischer, VIII., Deutsche
gasse 8, Budapest. (309-10)

Dunajski Brougham

(kupé-voz)

in dunajski damski Phaeton

(poletni voz)

(755-1)

oba jako dobro ohranjena se po nizki ceni

prodasta.

Vpraša naj se pri F. Wisjanu, sed-
larju v Ljubljani, Rimska cesta 11.

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na
Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušek za lovce in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, vsprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene
valnici in od mene preskušene. — Instruk-
ciji ceniki sastonj. (12)

Svjetlaj
samo sa

Globus
Extraktom
za Svjetlanje

(554) Premiirano z zlato kolajno 2 (a)
na svetovni razstavi v Parizu
1900 in z zlato kolajno na Du-
naju 1902.

Dobiva se povsod.

Škatljice po 10, 16 in 30 vinarjev.

Veliki krah!

New-York in London nista prizanašala
niti evropski celini ter je bila velika to-
varna srebrnine prisiljena, oddati vso
svojo zalogo zgolj proti majhnemu pla-
čilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvrši-
šiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur
sledede predmete le proti temu, da se
mi povrne gld. 6-60 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih nožev s
pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega
komada;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavniških žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica
za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za
mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfin. sipalnice za sladkor.

42 komadov skupaj samo gld. 6-60.

Vseh teh 42 predmetov je poprej
stalo gld. 40 ter jih je moči sedaj dobiti
po tej minimalni ceni gld. 6-60. Ameri-
čansko patent srebro je skozi in skozi
bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let,
za kar se garantuje. V najboljši dokaz,
da leta inserat ne temelji na

nikakršni slepariji

zavezujem se s tem javno, vsakemu, ka-
teremu ne bi bilo blago všeč, povrniti
brez zadržka znesek in naj nikdor ne
zamudi ugodne prilike, da si omisli to

krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot

prekrasno

svatbeno in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v

(211-10)

A. HIRSCHBERG-a

Eksportni hiši američanskega pat. srebrnega blaga

na Dunaji II., Rembrandtstr. 19/M. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju,

ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za nje 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varst-
veno znamko (zdrava kovina).

Izročilec iz pohvalnih pism.

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako

zadovoljen. Ljubljana.

Ota Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.

S pat. srebrno garnituro sem jako sado-
voljen. Tomaž Rožanec, dekan v Mariboru.

Ker je Vaša garnitura v gospodinjstvu jako

korištna, prosim, da mi pošljete še jedno.

Št. Pavel pri Preboldu.

Dr. Kamile Bšm, okrožni in tovarniški sdvornik.

Dve lepi svetli

mesečni sobi

se oddaste enemu ali dvema gospodama
po nizki ceni. (726-2)

Poižite se v upravništvu »Slov. Nar.«.

Stara, dobro obiskana in velika

gostilna

na deželi v lepem trgu se da takoj
na račun ali v najem. (704-3)

Ponudbe pod „dobra gostilna“ na
upravništvu »Slov. Naroda«.

Prodajalnična in sobna vrata,
razložna okna (Schaufenster)
in opravo za špecerijsko blago

želi kupiti (677-3)

Alojzij Cerar v Lukovici pri Brdu.

Velikanska pesa

kraški zgodnji grah in pritlikovec

kakor tudi zanesljivo kaljiva

vsakovrstna semena

pri (368-8)

Petru Lassnik-u v Ljubljani

Marijin trg št. 1.

Lepo, snažno perje!

Kokoške perje I. nesključeno kilo K —50

„ „ II. „ „ —22

puranovo „ „ „ —10

gosje „ (polno puha) „ „ —240

perice (Flaumen) „ „ —10.

razpošilja po povzetju na vsako
postajo ali kolodvor (674-6)

Fran Podlipnik

Stolni Beligrad (Stuhlweissenburg) Ogrsko.

Böttger-ja podganska smrt

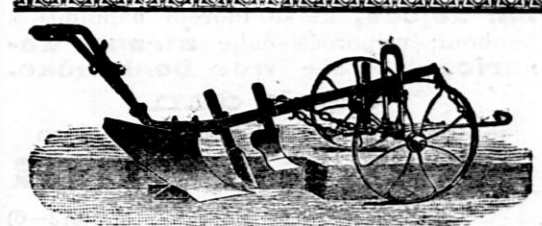
za popolno pokončanje vseh podgan, strupa pro-
sta za ljudi in domače živali, a 40 kr. in 60 kr.,
se dobiva samo

v deželni le arni „pri Marji poma-
gaj“ M. Leuste -a in v lekarni Ubald
pl. Trnkóczy-ja v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako
zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18
podgan mrtvih in torej lahko vsakomur pripo-
ročam to sredstvo.

Schweinfurt, dné 11. februvarja 1899.

(2605-18) L. Kres, mlekarja.

Kdorrabiza spomlad

dober plug

naj si ogleda naše jeklene plugé, katerih
ni potreba nič držati, orje se veliko lažje
in so trpežnejši kakor navadni plugi.

Vsakdo dobi plug na poskušnjo in ga lahko vrne
če mu ne ugaja. (517-5)

Znano dobra in lahko tekoča vrtila,
mlatilnice, slamoreznice, čistilnice, mlini
za žito s kameni, mlini in stiskalnice za
sadje in grozdje, vsake vrste trombe in
cevi za vodovode i. t. d. v veliki izbiri
vedno v zalogi.

Samo blago prve vrste.

Traverze, železniške šine in vse
potrebščine za stavbe se dobe po jako
nizki ceni in točni postrežbi pri

Karola Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino na debelo
in drobno in zaloga poljedelskih
strojev

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Tržaške linoleum-preproge, dolge sobne preproge in predloge k umivalnikom ^{so dobé v zalogi pri} **Ant. Krisperju.** (889-2)

Svojo bogato zalogo vsakovrstnih najnovejših

VOZOV
priporočam slavnemu občinstvu po nizki ceni.

Stare, obrabljene vozove jemljem v račun ter sprejemam vsa v mojo stroko spadajoča popravila po najnižji ceni.
Peter Keršič 597-6
zaloga in tvernica vozov v Šiški pri Ljubljani.

Najboljše črnilo svetá.

Kdor hoče obutalo ohraniti lepo bleščeče in trpežno, naj kupuje **samo Fernolendt čreveljsko črnilo;** za svetla obutala **samo Fernolendt crème** za naravno usnje.
Dobiva se povsodi.

C. kr. priv.
tovarna ustanov. l. 1832 na Dunaji.
Tovarniška zaloga: (103-12)
Dunaj, I., Schulerstrasse št. 21.
Radl mnogih posnemanj brez vrednosti pazi naj se natančno na moje ime
St. Fernolendt.

Od leta 1868. se

Bergerjevo medicinsko kotranovo milo

ki je izkušeno na klinikah in od mnogih praktičnih zdravnikov, ne le v Avstro-Ogerski, nego tudi v Nemčiji, Rusiji, balkanskih državah, Švicah itd. proti **potnim boleznim**, zlasti proti **vsake vrste izpuščajem**

uporablja z najboljšim uspehom. Učinek Bergerjevega kotranovega mila kot higijene sredstva za odstranjevanje luskinic na glavi in v bradi, za čiščenje in desinfekcijo polti je splošno priznan. **Bergerjevo kotranovo milo** ima v sobi 40 odstotkov **leonega kotrana** in se razlikuje bistveno od vseh drugih mil, ki se nahajajo v trgovini. Da se pride **stevarjam** v okoliščini, zahtevaj izrecno **Bergerjevo kotranovo milo**, in pazi na zraven natisnjeno varstveno znamko.

Pri neozdravljivih **potnih boleznih** se na mesto kotranovega mila z uspehom uporablja **Bergerjevo med. kotranovo žvepleno milo.** Kot **blažje kotranovo milo** za odpravljanje nesnage s polti,

proti spuščajem na polti in glavi pri otrocih, kakor tudi kot nenadkriljeno kosmetično milo za **umivanje in kopanje za vsakdanjo rabo** služi

Bergerjevo glicerino-kotranovo milo, v katerem je 35 odst. glicerina in ki je fino parfumirano.

Cena komadu vsake vrste z navodilom o uporabi 35 kr. Od drugih **Bergerjevih medicinsko-kosmetičnih mil** zaslužio, da na nje posebno opozarjamo: **Benzoe-milo** za fino polti; **boraksovo milo** za prsi; **karbolsko milo** za ugajenje polti pri pikah vled koz in kot razkužilo; **Bergerjevo smrekovo-iglasto milo** za **umivanje in toletto**; **Bergerjevo milo** za nežno otroško dobo (25 kr.)

Bergerjevo Petrosulfol-milo proti rudečici obraza, rudečemu nosu, oprisu in klenju kože; **milo za poje v obrazu** jako učinkovito; **žvepleno-milo** proti zakolnim črvom in nečistoti obraza; **taninsko milo** za potne noge in proti izpadanju las.

Bergerjeva zobna pasta v tu bah najboljšo sredstvo za čiščenje zob, št. 1 za normalne zobe, št. 2 za kadičce. Cena 30 kr. Glede vseh drugih **Bergerjevih mil** se najde vse potrebno v navodilu o uporabi. Zahtevajte vedno **Bergerjeva mila.** Pazite na zgoranj varstveno znamko in na izvir:

Tovarna G. Hell & Comp., Opava. ker je mnogo niševrednih imitacij in se celo ime Berger zlorablja. V Ljubljani se dobiva v lekarnah: **Milan Leustek, M. Mardetschlager, J. Mayr, G. Piccoli, U. pl. Trnkoczy** in v vseh lekarnah na Kranjskem. (623-2)

Dobrega mesarja

ki bi prevzel dobro obiskano mesarijo na mojem posestvu, **sprejemem takoj** pod ugodnimi pogoji. Ponudbe sprejemam sam.

Josip Hkavc
posestnik in gostilničar na Javorniku, Gorenjsko.

(713-3)

Nogavice, obujke, jopice, spodnje kikirje itd. iz prima vrste preje, ovčje volne in flora, kakor tudi oblekice za otroke, plaščke, avbice in klobučke

ima **gotove** kakor tudi po meri naprodaj **samo** (576-8)

Ana Haring

strojno pletenje in konfekcija za otroke

Dvorski trg št. 1

nasproti „Narodne kavarne“ prej v Židovskih ulicah št. 8.

Nogavice, v kakeršnem stanu naj si že bodo, se sprejmejo v podpletenje.

(737-1)

Red Star Line, Antwerpen

v Ameriko.

Prve vrste parobrodov. — Naravnost brez prekladanja v New York in v Philadelphia. — Dobra hrana. — Izborna oprava na ladiji. — Nizke vožne cene.

Pojasnila dajejo:

Red Star Line, 20, Wiedener Gürtel, na Dunaji ali (1115-32)

Ant. Rebek, konc. agent v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 34.

Moja pristna kolinska voda, destilovana po izvirnem receptu iznajditelja, mojega pradedá, je znana v vseh delih na zemlji, pod naslednjo, postavno deponirano znamko:

Johann Maria Farina
Jülichs-Platz št. 4.

Kolin. **Ivan Marija Farina**
Jülichs-Platz št. 4.

Patentovani zalagatelj Nj. Apost. Veličanstva Frana Josipa I., cesarja avstrijskega in kralja ogerskega, kakor mnogih drugih cesarskih in kraljevskih dvorov.

Ant. Krisper.
Lekarni **Piccoli, Mayr, drogerija Kane,** dalje **H. Kenda, Alojzij Persehe, Fd. Mahr.** (2788-6)

Svojo bogato zalogo vsakovrstnih najnovejših konjskih oprav

priporočam slavnemu občinstvu tu in na deželi **po zelo znižani ceni.**
Dalje imam v zalogi tudi jermena za stroje.
Stare obrabljene konjske oprave jemljem v račun, ter sprejemljem vsa v svojo stroko spadajoča popravila po nizki ceni. (735-1)
Josip Stupica
jermenar in sedlar
Ljubljana, Prešernove ulice 5.

Podpisano županstvo naznanja, da bo imela občina Selca dva nova semnja za živino

v Selcih pri Škofji Loki

in sicer bode prvi

dne 3. maja 1902. l. (na praznik najd. sv. Križa),

drugi pa

dne 4. oktobra 1902. l. (na praznik sv. Frančiška).

Županstvo Selca

dne 20. marca 1902. (737-1)

„Andropogon“
(Iznajditelj P. Herrmann, Zgornja Poljskava)
je najboljšo, vsa pričakovanja prekašajočo **sredstvo za rast las**, katero ni nikako sleparstvo, ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi izkušena in zjamčena neškodljiva tekočina, ki **zabranja izpadanje las in odstrani prahaje.**
Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrastle lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno barvo.
Mnogostevilna priznanja. Cena steklenice 3 K.
* Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele. *
Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gospodu Vaso Petričič-u.
V zalogi imata tudi gg. E. Mahr in U. pl. Trnkoczy v Ljubljani in g. A. Rant v Kranju. Dobiva se tudi v Novem mestu v lekarni „pri angelju“.
Freprodajalci popust. (506-5)

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS
v Ljubljani
Zaloga in pisarna: Turjaški trg št. 7
Tovarna s stroji: Trnovski pristan št. 8-10
priporoča po najnižji ceni:
oprave za spalne sobe, oprave za jedilne sobe, oprave za salone, žimnate modroce, modroce na peresih, otroške vozičke, zastore, preproge itd.

Prodaja na drobno in debelo. Ceniki brezplačno.

Klobuke
najnovejši facone
priporočam po nizki ceni.
J. S. Benedikt 14
Ljubljana, Stari trg, tik moje glavne prodajalne na voglu.

Darila za vsako priliko!

Frid. Hoffmann
— urar —
v Ljubljani, Dunajska cesta

priporočam svojo največjo zalogo vseh vrst **žepnih ur** zlatih, srebrnih, iz tule, jekla in nikla, kakor tudi stenskih ur, budlik in salonskih ur, vse samo dobre do najfinjše kvalitete po nizkih cenah.
Novosti v žepnih in stenskih urah so vedno v zalogi.
Popravila se izvršujejo najtočneje.

Optični zavod J. P. GOLDSTEIN

Ljubljana, Pod trančo 1

priporočam svojo veliko zalogo vsakovrstnih očal, lovskih in potnih daljnogledov, kakor tudi vseh optičnih predmetov.

Tu se dobiva:

„Luč v žepu!“

Suknenih ostankov vedno veliko v zalogi.

Za pomladno in poletno sezono

se priporočá trgovina s suknenim, platnenim in manufakturnim blagom

Hugo Ihl

xxx v Ljubljani xxx

v Špitalskih ulicah št. 4.

Vzorci na zahtevanje poštnino prosto.

-ovi šivalni stroji

so najboljši.

To sliši sicer kupec o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno niti ne ve, kako se upelje nit v šivalni stroj, tem manj, kako isti šiva, toda jaz sem se v dveletnem svojem poslovanju v Pfaffovi tovarni za šivalne stroje, kakor tudi v raznih tovarnah Nemčije in Avstrije uveril, da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno, kakor s Pfaffovim.

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10letni rabi še vedno brezsumno.

Pfaffovi šivalni stroji so nepresegljivi za domačo rabo in za obrtne namene.

Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravi za umetno vezenje ter se poučuje brezplačno.

Pfaffovi šivalni stroji se prodajajo z enomesечно poskušnjo ter s pismenim jamstvom za 10 let.

Popravljajo se vse vrste šivalnih strojev in koles najceneješe.

(570—4)

R. Miklauc
Ljubljana, Špitalske ulice št. 5.

Pristni angleški in ameriški raketi, žoge in obutala za tenisove in nožne žogovne igre

se dobivajo
jako ceno
pri
(690-2)

Ant. Krisperju.

Otvoritev kegljišča!

Oljudno naznanjavo, da se z velikonočnimi prazniki otvori kegljišče, ki bo prijateljem kegljanja vedno na razpolago.

Toči se zanesljivo naravno vino.

Cene čez ulico: Gorlško staro vino (Rebula) . . . 44 kr. liter
Cvilek 42 " "
Istrijske črne 36 " "

Posebno priporočava cvilek, katerega dobivava direktno z Bizelskega ter domače Fröhlichovo pivo v sodčkih kakor tudi okusna gorka in mrzla jedila.

Z odličnim spoštovanjem

gostilna „Pri črnem medvedu“ Rimska cesta 17.
A. M. Rus.

(687-3)

Pomagajte si do mlinov brez vode!

Tvrška

R. A. Smekal

tovarna za gasilne in gospodarske stroje

ponuja

posameznikom ali občinam mline na motor brez vode ali pa na rečno moč pod poveljnimi pogoji. Istotako vse gasilne in gospodarske stroje. Roba solidna z garancijo.

Tedaj na noge tam, kjer ni vode in mlinov!

(278-9)

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

Kam?

miče velecejeno občinstvo, da si preskrbi potrebnih gospodskih, damskih in otroških oblek?

— Gotovo samo v —

Angleško skladišče oblek

vogal Sv. Petra in Resljeve ceste št. 3 (729-3)

kajti ondi se dobi v veliki izbiri jako fino najmodnejše blago za v istini čuda nizke cene.

Stanje hranilnih vlog:

15 milijonov kron.

Rezervni zaklad:

okroglo 350.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

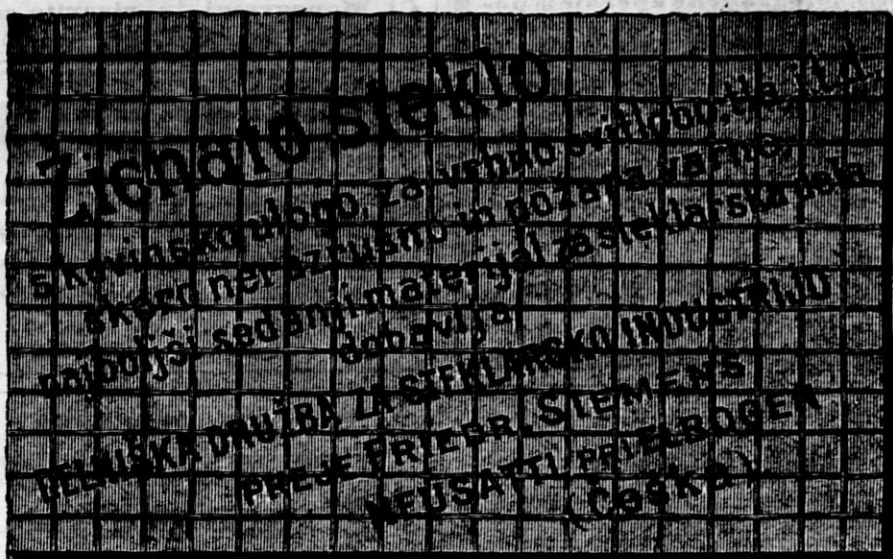
na Mestnem trgu

zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. Poštno-hranilnične sprejemnice se dobivajo brezplačno. (13-13)

Zastopnik za Ljubljano in okolico:
Avgust Agnola v Ljubljani.

S. 1/2/1.

Konkurzni edikt.

(685-3)

C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu je dovolilo otvoritev konkurza čez premoženje gospe **Marije Gorlšek**, trgovke z mešanim blagom v Raki. C. kr. deželni sodni svetnik g. **Pavel Juvančič v Krškem** je imenovan konkurznim komisarjem, g. dr. **Ivan Mencinger**, odvetnik v Krškem, pa začasnim upraviteljem mase.

Upniki se pozivljajo, da pri roku, ki je določen na 3. aprila 1902 predpoldne ob 9. uri (pri c. kr. okrajnem sodišču v Krškem) stavijo svoje predloge glede potrjenja za zdaj nastavljenega ali o imenovanju drugega masnega upravitelja ali njegovega namestnika ter volijo odsek upnikov, ko so se izkazali z izkazili za svoje terjatve.

Obenem se pozivljajo vsi, ki hočejo kot konkurzni upniki staviti kako zahtevo, naj naznanijo svoje terjatve, tudi če bi o njih bila začeta kaka pravna razprava

do dne 1. majnika 1902

pri tem sodišču ali pa pri c. kr. okrajnem sodišču v Krškem po predpisu konkurznega reda ter naj se zgledajo istotam 15. majnika 1902 predpoldne ob 9. uri pri določenem likvidacijskem roku za likvidacijo in določitev povrstnega reda. Upniki, kateri zamudé rok za zgledanje, so dolžni plačati vse stroške, kateri nastanejo z novim oklicevanjem upništva ter pregledom naknadne zgleditve, kakor tudi posameznim upnikom ali masi nastale stroške ter so izključeni od ravno že izvršenih razdelb na podlagi pravičnega razdelilnega načrta.

Pri likvidacijskem dnevu prisotni zgledani upniki imajo pravico, po prosti volitvi namesto masnega upravitelja, njegovega namestnika ter članov odbora upnikov, ki so do tedaj poslovali, postaviti druge osebe, katerim zaupajo.

Likvidacijski dan se določi obenem tudi kot pogodilni dan.

Daljšje objave tekom konkurzne obravnave se bodo naznanjale v uradnem listu »Laibacher Zeitung«.

Upniki, ki ne stanujejo v Krškem ali pa njega bližini, morajo pri zgleditvi imenovati istotam stanujočega pooblaščenca za prejem vročitve, sicer se imenuje na ukaz konkurznega komisarja zanje na njihovo škodo in stroške vročilen pooblaščenec.

C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu,
oddelek I., dne 18. marca 1902.

Tehnični urad.

Zaloga strojev in železja.

Ustanovljeno **SCHNABL & Co., TRST.** v letu 1877.

Zastopstvo in zaloga vzorcev:
Ljubljana, Dunajska cesta št. 32.

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.

Naprava obrtnih podjedb vsake vrste.

Inštalacija strojev in parnih kotlov.

Motori na plin, bencin in petrolej sestava „Otto“. Motori na plin in vodno moč. Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd. Naprave za centralne kurjave in ventilacije. Naprave kopališč, klosetov itd.

Zaloga cevij za vodo, plin in par.

Materijal za stavbišča.

Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odri za stroje in kotle. Pripadki. Kovine. Predmeti iz gome. Železne traverze in kolesa. Cement „Portland“ in „Roman“. Olje za kolesa in masti.

V obče vsi predmeti za obrtna podjetja.

Tvrška je izvršila dosedaj nad 200 obrtnih naprav, med kojimi:

- 14 žag za obdelovanje lesa in pripravljanje dog.
- 36 vodnih napeljav.
- 17 tiskarn in kamnotiskarn.
- 13 mehaničnih delavnic.
- 31 podjetij za čiščenje in pečenje kave.
- 7 naprav za izdelovanje praha proti mrčesom in drog.
- 16 naprav za kurjenje z gorko vodo in s parom.
- 12 sladničarn, pekarn, tovarn za biškot in konfete.
- 32 napeljav električne luči.

Kakor tudi: Tovarne za kože. Tovarne za obleko itd. Perilnice in predilnice. Tovarne za parafin in cerezin. „sardine“.

Mline. Podjetja za napravlanje soli. Tovarne za izdelovanje zamaškov. Stiskalnice olja. Naprave za vodno silo. Tovarne za šumeče vode. Distilerije. Podjetja za čiščenje in nakladanje žita.

V ta namen je bilo postavljenih 161 motorjev za plin in petrolej in 65 parnih strojev. (634-3)

Važno! za Važno!
gospodinje, trgovce, živinorejce.

Najboljša in najcenejša postržba

za droge, kemikalije, zelišča, cvetja, korenine itd. tudi po Knelpu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografirane aparate in potrebščine, kirurška obvežila vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, vosek in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinjšega rumca in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in solj za kopel. 13

Oblastv. konces. oddaja strupov.

Za živinorejce

posebno priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, soliter, encijan, kolmož, krmilno apno l. t. d. Vnanja naročila izvršuje se točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 3

FRANJA MERŠOL * Ljubljana *
Mestni trg 18

priporoča svojo bogato zalogo pričetih in izvršenih ženskih rečnih izdelkov, vsakovrstnih, jako ličnih vezenin, krojaških potrebščin, ter raznega drobnega blaga — vse po zelo zmernih cenah. Monogrami in risarije se v poljubnih bojah in slogih vvezujejo na vsa keršno blago. — Zunanja naročila se izvršujejo točno in ceno.

Alojzij Kraczmér prodaja in izposojevalnica glasovirjev in harmonijev
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6.

Največja zaloga glasbenega orodja.

Zastop dvorne tvrde bratov Stingl na Dunaju.

Ubiralec glasovirjev v glasbenih zavodih: „Glasbena Matica“ ter „Filharmonično društvo“ v Ljubljani.

Lastna delavnica za popraviljanje.

Fran Bergant

Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 6

nasproti cerkve sv. Jakoba

priporoča svojo

špecerijsko in delikatesno

Na debelo. trgovino. Na drobno.

Specijalitete:

Doma žgana kava.

Šunke in salame.

Garantirano pristen rum, konjak, ruski čaj ter

raznovidna južna vina.

Samoedino zastopstvo.

Velik dobiček

ob malem kapitalu se napravi od 150—3000 K in več, ako se pridobi za dežele, okraje itd. licenca brezmalga v vseh omikanih državah patentirane (avstr. patent št. 3203).

led proizvajajoče ledne omare

v kateri se more v ledeni ali vodni shrambi v malo sekundah 20 in več stopinj mrzloti doseči, v malo minutah in pri vsaki temperaturi, celo iz kroga, se more izgotoviti čisti, presni led (tudi užiten led). (More se natakati tudi k pivnemu aparatu.) Vsaka, že rabljena ledna omara se more brez posebnih stroškov predelati po patentiranem sistemu. Zdaj je najugodnejši čas za prevzete. Strokovnih znanosti ni treba. More se oskrbovati tudi kot postransko opravilo. — Na Nemškem se je v kratkem času prodalo izdelovanje in patent v posameznih licencah in zastopstvih za več kakor 150.000 mark. — Natančneje pod „D. B. 698“ Rudolf Mosse, Dunaj, I., Seilerstätte 2. (748—2)

Praško domače mazilo

iz lekarne

B. FRAGNER-ja v Pragi

je staro, najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero ohrani rane čiste in varuje vnetja in bolečine manjša ter hladi.

V puščah à 35 kr. in 25 kr., po pošti 6 kr. več. Razpošilja se vsak dan.

Ako se vpošlje naprej gl. 158, se pošljejo 4/1 pušice, ali za gl. 168 6/2 pušic, ali za gl. 230 6/1 pušic, ali za gl. 248 9/2 pušic franco na vse postaje avstro-ogrske monarhije.

Vsi deli embalaže imajo zraven stoječo zakonito depozitarno varstveno znamko.

Glavna zaloga:

B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
Praga

Malá strana, ogel Nerudove ulice 203.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.

V Ljubljani se dobiva pri gospodih lekarnih: G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mar-detschláger, J. Mayr. 14-7

Za moravski deželni zavarovalni zavod

ki oskrbuje zavarovanje za življenje, rente in ljudske zavarovanje (Volkversicherung) s posebno ugodnimi kombinacijami, išče se jamščine in reprezentacije zmožen

generalni zastopnik

kakor tudi v vseh krajih glavni zastopniki in agenti, ter se istim ponujajo najugodnejši pogoji. — Ponudbe na: General-Repräsentanz der mährischen Landes-Versicherungs-Anstalt, Wien, II., Obere Donaustrasse 101 (723—2)

Za spomladno in letno sezono

(630—3)

priporočam

lasne tovarniške izdelke pletenin in tkanin, kakor: nogavice, rokavice, jopiče, srajce itd.

Za bicikliste razne sveterje in štolpe ter biciklistične nogavice.

—> Use blago po najnižji ceni. <—

Dragotin Hribar, Šelenburgove ulice št. 3.

„Hôtel am Curpark“

na Bledu

se oddá v najem.

Isti ima 14 sob in 23 postelj za tujce, popolno krasno sobno opremo, lep gostilniški prostor, stekleno verando na terasi nad zdraviliškim vrtom z najlepšim razgledom na jezero, gostilniški vrt in veliko gospodarsko poslopje.

Zaradi mladostnosti lastnice J. Jekler naj se ponudijo oferti direktno na c. kr. okrajno sodišče v Radovljici (681—3)

do dne 1. aprila t. l.

Dosedaj je znašala najemščina letnih 2.200 kron. Najvišja ponudba ima prednost. Natančneji pogoji pri c. kr. okrajnem sodišču v Radovljici ali J. Peternelu, županu na Bledu.

sukneno zalogo

in zamorem tedaj lahko, ker sem z največjimi inozemskimi, kakor tudi tujezemskimi tovarnarji v kupčiski zvezi, postreči z vsakovrstnim blagom od najprostejšega do najfinjšega, vsakomur s primerno ceno. Za lepo in dobro blago jamčim ter se tedaj na bojim nobene konkurence. — Vzorci pošiljam na zahtevanje poštne proste.

R. Miklauc, Ljubljana

Špitalske ulice št. 5.

Prosim blagovolite čitati!

Brnaki ševit črni in modri za celo obleko 3 m 10 cm gl. 4.—. Modni ševit križasti in drobno pisani za celo obleko 3 m 10 cm gl. 4 do 5.50. Škofjeloško blago v najnovejših vzorcih za celo obleko 3 m 10 cm gl. 7 do 8.50. Lodni v 20 barvah, zanesljivo dobro blago, za celo obleko 3 m 10 cm gl. 7.50. Modni kamgarn, gladki, križasti in pisani, za celo obleko 3 m 10 cm gl. 6.—. Modni kamgarn v najnovejših angleških vzorcih, cela obleka 3 m 10 cm gl. 7.50. Najfinjši modni kamgarni, cela obleka 3 m 10 cm gl. 9.— do 11.—, 14.—. Podlaga za eno obleko računam tudi najnižje, in sicer kakoršno obleko si kdo izbere, na pr. za bolj cene obleke stane podlaga samo gl. 1.80, za boljše obleke stane podlaga samo gl. 2.40, za najfinjše obleke stane podlaga samo gl. 3.

Obenem zamorem Vam preskrbeti tudi krojača, kateri more računati, kakršna da je obleka od samo gl. 3.50 in višje.

Z velespoštovanjem

(514—3)

R. Miklauc.

„K fmerikancu!“

je geslo v Ljubljani za domačine in tujce.

To je namreč dné 1. marca t. l. otvorjena

nova trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 4.

Tam bode v zalogi raznovrstno

blago za dame, svilnato, platneno in pletilno blago ter blago za moške obleke

v dosedaj neprekosni izberi in ceni.

Nihče naj ne zamudi ogledati si ob priliki prave znamenitosti v izložbnih oknih.

Pozornost

pa zlasti obuja

(487—10)

velikanska zaloga preprog

kojih bogata izber in čudovito nizke cene nadkriljujejo vse, kar se je kedaj videlo.